

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Första Kammaren. N:o 38.

Torsdagen den 4 Maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne April.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran följande under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen: Stats-Utskottets utlåtanden och memorial N:is 12 b och 45—52, Bevillnings-Utskottets memorial och betänkande N:is 11 och 12, Lag-Utskottets utlåtanden N:is 53 och 54, samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtanden N:is 5 och 6.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, angående tullbevillningen.

27 punkten.

Friherre von Essen, Fredrik: Utan att vilja ingå i pröfning af sjelfva sakfrågan, inskränker jag mig nu blott till att hemställa huruvida icke denna punkt, om den behandlas så som den nu föreligger, kan föranleda svårigheter vid afgörandet af sjelfva saken. Här har nemligen Utskottet i samma punkt sammanfört majs, malen och omalen. Det kan finnas flera af Kammarens ledamöter, som kunna vara benägna att lemna omalen majs tullfrihet, men vilja pålägga malen majs tull. Frågan om, huruvida tull bör påläggas malen majs, är naturligtvis väsentligen beroende på frågan, om malen spanmål i allmänhet bör vara tullfri, eller icke. Att nu särskildt afgöra frågan om malen majs, oberoende af frågan om annan malen spanmål, synes vara ganska svårt, då hela den diskussion, som kommer att föras rörande malen spanmål i allmänhet, kan tillämpas på denna punkt.

Majs.

Majs.
(Forts.)

Af detta skäl vågar jag hemställa, huruvida icke Kammaren finner lämpligt att återremittera denna punkt, på det frågan om den punkt som afser malen spannmål i allmänhet först måtte förekomma att afgöras och sedermera denna punkt.

Friherre Klinekowström: Då, såsom jag förnimmer af den föregående talarens anförande, ännu endast är fråga om föredragningssättet af denna punkt, måste jag motsätta mig det förslag Friherre von Essen framställt, att återremittera punkten. Jag tviflar på att, såsom frågan nu står, denna punkt, såväl i hvad den afser malen som omalen majs, kan afgöras annat än genom gemensam votering, ty, mig veterligen, föreligger ingen proposition att dela denna majs i malen och omalen såsom olika artiklar, utan den motion, som här föreligger, och ganska riktigt blifvit af Bevillnings-Utskottet upptagen, rör endast »majs, omalen eller malen», och huruvida denna artikel skall vara tullfri eller belagd med tull enligt motionärens förslag. Jag tror för öfrigt, att den malna majsens, jemförelsevis med den omalna, spelar en mycket obetydlig roll i tulljournalerna i fråga om tullinkomsterna af denna vara; Gud vet, om den ens finnes särskildt upptagen i dessa journaler. Derom kan Herr Generaldirektören Bennich, som jag ser sitta der borta vid talmansbordet, lemna den bästa upplysningen.

Emellertid är min vördsamma hemställan till Kammaren den, att denna punkt måtte behandlas så som den nu föreligger.

Herr Reutersvärd: Jag föreställer mig, att då vi hafva en Kongl. proposition, som omfattar hela tulltaxan, och här föreligger ett fullständigt förslag till ny tulltaxa, det icke bör möta några formella hinder att sönderdela frågor om vissa särskilda artiklar, på sätt här blifvit ifrågasatt; från denna synpunkt sedt finnes icke något hinder, hvarför man icke, om man så önskar, särskildt kan behandla frågan om malen, och särskildt frågan om omalen majs. Jag förmodar också, att Herr Grefven och Talmannen icke har några betänkligheter mot att tillåta en sådan behandling af frågan, om Kammaren så önskar. En återremiss tror jag skulle tjena till föga eller intet, och om Herr Grefven och Talmannen icke har några betänkligheter mot att frågan sönderdelas, anser jag att det vore så godt att behandla denna punkt nu, i stället för att återremittera den.

Grefve Posse, Knut: Jag anhåller att få instämma med den förste talarens yrkande om återremiss. Det kommer att förenkla frågan ganska mycket, och då icke några formella betänkligheter deremot förefinnas, anhåller jag, lika med Friherre von Essen, att punkten måtte blifva återremitterad.

Friherre af Ugglas: Jag får för min del instämma i Herr Reutersvärds yttrande. Hvad en återremiss skulle gagna till, kan jag icke finna, då det ju står Kammaren öppet, om Kammaren det önskar, att sönderdela propositionen på majs, malen, och majs, omalen; blott någon af Kammarens ledamöter derom framställer yrkande, är

jag förvissad om, att Herr Grefven och Talmannen kommer att framställa en sådan proposition. På det sättet vinner man ju det med återremissen afsedda syftmålet.

Då för närvarande fråga icke blifvit väckt om annat än återremiss, får jag för min del deremot motsätta mig den och yrka bifall.

Friherre Barnekow: För min del skall jag anhålla att äfven få instämman med Herr Reutersvärd, så mycket hellre, som jag inom Bevillnings-Utskottet framställde enahanda yrkande, men der icke vann något understöd, troligen emedan man icke ville erkänna majs som spannmål.

Herr Reutersvärd: Då jag nyss hade ordet, framställde jag icke något bestämdt yrkande, hvarföre jag nu får hos Herr Grefven och Talmannen anhålla om proposition på, att majs, malen, måtte behandlas särskildt, och majs, omalen, särskildt, samt att således särskilda propositioner måtte framställas angående dels malen, och dels omalen majs.

Herr vice Talmannen: Jag anhåller endast att få fästa uppmärksamheten på, att hela punkten 27, angående majs, för närvarande är föredragen, och att det alldeles icke är någon preliminär öfverläggning angående föredragningssättet, som nu pågår. Under denna diskussion är icke något annat yrkande framställt än om återremiss. För min del anhåller jag vördsamt att få yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Grefven och Talmannen förmälde, att han ansåge sig höra fästa uppmärksamheten derpå, att, på sätt Herr vice Talmannen redan yttrat, 27 punkten vore i sin helhet föredragen, och att något annat yrkande ej kunde blifva föremål för proposition än de, som under öfverläggningen framställdes. Hittills hade under öfverläggningen blott yrkats dels bifall till Utskottets förevarande hemställan, dels att punkten skulle till Bevillnings-Utskottet återförvisas, dels ock att, vid framställandet af propositioner i anledning af hvad i denna punkt föreslagits, frågan om tull på omalen majs skulle särskildt för sig företagas till afgörande och likaså frågan om tull på malen majs. Derest alltså öfverläggningen, sådan den nu föreläge, skulle anses slutad, kunde proposition på annat yrkande ej göras än först på bifall till eller återremiss af punkten, så vidt den anginge *omalen* majs, och derefter på bifall till eller återremiss af punkten i hvad den afsåge *malen* majs.

Friherre Klinekowström: Vid 1880 - 1881 års riksdagar har så mycket diskuterats om denna artikel majs, att jag anser mig kunna fatta mig kort, helst i inöfvertygelse är, att Kammarrens samtliga ledamöter redan fattat sitt beslut, huru de ämnas rösta vid en blifvande votering rörande denna artikel.

Såväl tullkomitén som Kongl. Maj:t har föreslagit tullfrihet för

Majs.
(Forts.)

denna artikel, i stället för att enligt 1880 års Riksdags beslut majs, såväl malen som omalen, blef åsatt en tull af 1,5 öre per kilogram. Om man läser den reservation, som af 4 reservanter blifvit afgifven till tullkomiténs betänkande, och hvilken reservation återfinnes på sid. XXIII i delen II af komiténs betänkande, finner man, att dessa 4 reservanter föreslagit att, på der uppgifna skäl, denna vara måtte åsättas en tull af 1 öre per kilogram. Ser man på införseln af majs under de senaste 4 à 5 åren, visar det sig, att denna uppgått per medium till 13,449,000 kilogram. Derigenom att under år 1880, innan ännu Riksdagens beslut om, att majs skulle åsättas tull, kommit till verkställighet, emedan denna tull först från och med den 1 Januari 1881 skulle tillämpas, infördes mer än 40, nära 41 millioner kilogram deraf, medan under åren 1876 och 1878 infördes, under 1876 något öfver 4 millioner, och under 1878 omkring 7 millioner kilogram. Deraf synes klarligen, att spekulanter och handlande med majs drogo parti af den tullfrihet, som förunnades dem, från det Riksdagens beslut fattades intill 1880 års utgång, för att hit införskrifva en ovanligt stor quantitet majs. Om jag således icke räknar efter 1881 års import ensamt, utan lägger tillsammans införseln under åren 1873, 1876, 1878, 1880 och 1881, och tager medelsiffran af denna införsel, blir denna, såsom jag nyss närmelsevis uppgaf, 13,449,000 kilogram, hvilket i tullinkomst skulle lemna, efter ett öre per kilogram, ungefär 134500 kronor. Det synes mig, med afseende å denna betydliga tullinkomst, som man nu är på väg att alldeles bortskänka, att frågan är af den ekonomiska vikt att man måste erkänna, att majs fortfarande bör draga den obetydliga tull af 1 öre per kilogram, som af reservanterna föreslagits och hvilken tull ju i allt fall är $33\frac{1}{3}$ procent lägre än den hittills gällande.

Jag tror, att detta skulle vara en viktig sak synnerligast för vårt jordbruk, eller rättare sagdt för den del af vårt jordbruk, som uteslutande skötes af den fattigaste delen af befolkningen på landet, d. v. s. potatisodlingen. Det är visserligen sant, att Utskottet i sitt betänkande på sid. 18 säger, att Utskottet »icke tvekat att i industriens och i synnerhet i jordbrukets eget intresse föreslå fullkomlig tullfrihet för artikeln majs.» Jag tror, att Utskottet här fullkomligt misstagit sig, åtminstone om *deras* intresse, som idka potatesodling. Ty det lider intet tvifvel, att om majs kommer att blifva det förnämsta ämnet för bränvinsbränningen i vårt land, potatisen skulle komma att stå tillbaka i detta afseende och följaktligen falla i pris, samt den fattigare befolkningen icke vidare hafva någon utsigt att med fördel försälja det lilla öfverskott, den kan hafva af den enda afkastningen af sitt jordbruk, som är potatis, och som den måste påräkna för att kunna betala sina skatter och utskylder.

Deremot tror jag, att det alldeles icke skulle ligga någon så stor olycka deri, att vår bränvinstillverkning något minskades. Jag har med stor glädje sett, att bränvinstillverkningen under nu löpande bränningsår minskats med $3\frac{1}{2}$ millioner kannor mot hvad den under samma tid i fjor utgjorde, och jag skattar verkligen landet lyckligt dertför, äfven om denna minskning skett på några få bränvinspatroners bekostande.

Både från sedlighetens och den fattigare jordbrukande klassens intresse sedt, är det af vigt att majstullen bibehålles, och på denna grund får jag vördsamt anbjuda om bifall till reservanternas förslag, om åsättande af en tull af ett öre per kilogram å majs, såväl malen som omalen, och till följd deraf äfven om afslag å Utskottets förslag i denna punkt.

Majs.
(Forts.)

Herr Rylander: Jag har under några år begagnat ej obetydligt af denna artikel majs och tror mig således vara något så när hemma i denna sak. Under de sista åren, då vi haft temligen hög tull på majs, har jag visserligen begagnat något mindre deraf, men icke förty anser jag att denna tull bör bibehållas.

Majsen är på långt när icke så fördelaktig vid kreatursfodring, som man påstått. Den kan väl användas för gödboskap, men är icke alls lämplig för mjölk kreatur.

Att majs för bränvinsbränningen är ganska användbar, erkänner jag gerna, men det bränvin, som deraf tillverkas, blir af sämre beskaffenhet och ingalunda så smakligt som det bränvin, som tillverkats af potatis.

Jag kan icke se annat, än att denna tull på majs bör bibehållas och förenar mig därför med Herr Boströms förslag, att majs, malen eller omalen, måtte åsättas en tull af ett öre per kilogram.

Friherre af Ugglas: De skäl, som af den förste ärade talaren blifvit framhållna, för att tull på majs bör finnas, äro, om jag icke misstager mig, egentligen tre.

Det första af dessa skäl var, att denna tull skulle kunna utgöra en ganska betydlig statsinkomst, nemligen, efter den uträkning af medelimporten och inkomsten af denna medelimport, som den ärade talaren verkställt, 134,000 kronor. Den ärade talaren må icke missstycka, att jag i dag fortfarande står på samma ståndpunkt som i går, och anser, att då staten icke behöfver en inkomst, man icke skall beskatta en artikel, endast för nöjet att samla penningar. Tullen är en skatt, lika väl som alla andra skatter, och tages så att säga ur folkets fickor. Dessa 134,000 kronor, som skulle inflyta af denna tull, måste väl tagas någorstädes, om man än icke kan räkna ut, att tullen kommer att för konsumenterna i märkbar mån fördyra varan. Naturligtvis måste det vara allmänheten, som ytterst betalar denna tull. Jag tror att det är rätt, när staten är i behof af inkomster, att man upptager skatter på det ena eller andra sättet; men att, när statsverket icke behöfver inkomster, upptaga skatter så att säga för ro skull, dertill har jag aldrig kunnat förstå orsaken eller funnit något giltigt skäl.

Det andra skälet var, att det skulle ligga i den fattiga jordbrukande befolkningens intresse, att majs vore belagd med tull, emedan potatisodlingen i landet skulle derigenom befördras. Mine Herrar! Icke tror jag, att vid behandlingen af vår tulltaxa, vi behöfva tänka på att skydda vår potatisodling. Den reder sig nog i alla fall och behöfver icke på något sätt skyddas. Men när vi tala om den jordbrukande befolkningen, vore det kanske skäl att tänka efter,

Majs.
(Forts.)

hvilken nytta majsens gör jordbruket. Visserligen har den siste ärade talaren yttrat, att man öfverskattat denna nytta, och sjelf har jag ingen personlig erfarenhet i frågan. Men jag har hört åtskilliga sakkunnige personer, som under många år i stor skala använt majs till gödkreatur, påstå att den lemnat det gynsammaste resultat och visat sig synnerligen fördelaktig. Kan det då vara skäl att åtminstone försvåra — för att icke nyttja ordet fördyra — införseln af en vara, som ovilkorligen gagnar jordbruket, icke allenast det stora jordbruket utan äfven det lilla, ty skulle man kunna komma till en verklig gödning af kreatur här i landet, skulle äfven det mindre jordbruket deraf draga fördel. Jag kan icke inse någon rimlig orsak att försvåra införseln af en vara, som visat sig så gagnelig och nyttig, som denna. Vidare ber jag, ehuru jag sjelf dervid icke fäster någon synnerlig vikt, att få nämna, att majs, såvidt jag icke är origtigt underrättad, innehåller ett mera hastigt gödande näringsämne än t. ex. hafre, men likväl ställer sig något billigare. Måne det då är skäl att försvåra införseln af majs, för att underlätta förbrukningen af hafre, som är en af våra största och viktigaste exportartiklar.

Det tredje skälet slutligen var, att denna tull skulle främja sedlighetsens intress. Jag vågar påstå, att jag för min del lika högt som den förste aktade talaren håller på sedligheten och visst icke skulle vilja vidtaga någon åtgärd, som skulle kunna i någon mån minska denna. Men här tror jag verkligen icke, att man genom den uppmuntran, som bränvinsbränningen skulle erhålla, om majsimporten blefve fri, vidtager någon sådan åtgärd. Må vara, att majs kommer att något mer än förut användas vid bränvinstillverkningen. Skulle vi derigenom få en stor och stark bränvinsexport från landet, tror jag icke att sedligheten i landet deraf toge skada.

Hur man än vänder denna sak, kan jag icke finna något skäl, hvarför man skulle sätta tull på denna artikel. För ett par år sedan åsattes visserligen tull på denna vara, och man talar nu mycket om att Riksdagen bör visa konsekvens och icke borttaga denna tull. Men om man en gång begått ett misstag, tror jag icke att man bör visa sig konsekvent i att icke vilja afhjelpa detta misstag.

För min del får jag vördsamt anhålla om bifall till Utskottets förslag i denna punkt, såväl i fråga om malen som omalen majs.

Friherre Barnekow: Jag vill icke länge uppehålla Kammaren i denna fråga, då jag flera gånger förut uttalat mina åsikter i saken, men jag vill endast bedja att få lemna några upplysningar.

En talare nämnde, att majs icke dugde till utfodring. Jag vill icke tvista med honom derom. Men jag ber att deremot få invända, att jag använt majs till utfodring af alla slags kreatur, och jag får, på grund af den erfarenhet jag dervid vunnit, säga, att majs, i förhållande till sitt pris, är det bästa gödningsämne jag känner. Angående denna sak kan man ju hafva olika uppfattning, och det visade sig i går att uppfattningen i detta ämne var mycket olika. Kammaren får sätta lika mycken lit till mitt ord som till hans.

Vidare sade samme talare, att det bränvin, som tillverkas af

majs, icke duger till export. Nåväl, då kunna vi ju konsumera det hemma, och i stället exportera det bränvin, som tillverkats af potatis.

Majs.
(Forts.)

Slutligen och då det yrkande jag framställde i Bevillnings-Utskottet synes hafva vunnit åtminstone något bifall inom Kammaren, ber jag att få återupptaga detsamma, och hemställer därför, att Herr Grefven och Talmannen måtte framställa proposition, att *malen majs* måtte åsättas tull af 1 öre per kilogram, men *omalen majs* förklaras tullfri.

Herr Reutersvärd: Vid 1880 års riksdag, då jag äfven hade äran att vara ledamot af Bevillnings-Utskottet, upplystes det der af personer, som, efter hvad jag tror, ega sakkännedom om förhållandena, att, om majs tullfritt inkommer i landet, skulle det blifva ett premium efter då gällande pris å majs af 7 öre per kanna för de bränvinsbrännare, som bodde vid kusterna. Detta var ett skäl för mig och många, som icke vilja förnärma någon, som drifver en tillåten näring, eller gifva en premie åt dem, som hade ett lyckligare läge, än de, som bodde längre in i landet. Sedan dess veta vi, att frågan förekommit vid sista riksdagen, ehuru då på ett sätt, som jag för min del icke kunde gilla, hvarföre jag då motsatte mig tullens borttagande och att derigenom göra en förändring i Riksdagens redan fattade beslut. Nu föreligger en Kongl. proposition om tullens tagande på majs, och dertill kommer, att de upplysningar, man sedermera vunnit, tyckas gå derpå ut, att det icke är någon fara i detta afseende för bränvinsbrännare, men att majs deremot är ett utmärkt foderämne, som kan komma våra jordbrukare till del. Jag har för min del intet emot att råvaran är tullfri, men att den förädlade bör draga tull, och jag har icke något emot att förena mig i Friherre Barnekows förslag så till vida, att majs, omalen skall vara tullfri, men majs, malen, underkastad införseltull af 1 öre per kilogram.

Herr vice Talmannen: Det är visserligen ganska tillfredsställande att höra, att de, som förut yrkat tull å malen och omalen majs; numera inskränka sig till att yrka tull endast på den malna majsen; men jag kan ändock icke instämma i deras åsigt, emedan den malna majsen ju äfven är en råvara i den mening, att den icke åtminstone i någon nämnvärd grad ingår i den omedelbara förbrukningen, utan endast gör det såsom förvandlad till bränvin, eller genom att begagnas till kreatursutfodring, i form af kött, fläsk och smör m. m. Så vidt jag vet äro ju både protektionister och frihandlare ense derom, att råvaror böra vara tullfria, och således bör äfven denna råvara vara fri. Jag kan för öfrigt icke underlåta att anmärka, att *i förhållande till priset* är äfven den nu yrkade tullsatsen ganska hög och skulle högst betänkligt komma att försvåra användandet af majs här i landet. Jag är icke vän af att uppoffra någon industri, stor eller liten, men att gå så långt i omsorg för dem, som i följd deraf, att en betydligare bränvinsbränning finnes i deras trakter, odla potatis, att därför belasta så stora industrier som jordbruket och bränvinstillverkningen med en beskattning i form af en tullsats på majs, kan jag icke biträda. Det är ju visserligen

Majs.
(Forts.)

troligt, att den jord, som i sådana trakter nu användes till potatisodling, företrädesvis lämpar sig dertill och att den icke genom annan odling lemnar samma afkastning som nu; men att den icke kan användas till producerandet af andra växter lär icke kunna med framgång påstås.

För min del får jag vördsamt anhålla om bifall till Utskottets betänkande, eller att majs, omalen och malen, skall vara tullfri.

Herr Casparsson: Till en början vill jag förklara, att jag anser att 1880 års Riksdag begick ett fel, då den satte en så hög tullsats på majs, som $1\frac{1}{2}$ öre per kilogram. En sådan tullsats skulle, snart sagdt, omöjliggöra införsel af denna vara, och det tror jag icke vore riktigt ur statsinkomsternas synpunkt.

Här har talats om majsens värde såsom kreatursfoder, och detta är af Utskottet framhållet såsom det förnämsta skälet för tullens borttagande. Jag skall be att i det afseendet få meddela de resultat, hvartill jag kommit. Jag får dock bekänna, att jag, i likhet med talaren på stockholmsbanken, icke gjort praktiska försök, utan endast teoretiskt sett saken. Jag har varit för länge jordbrukare för att tro på alla hugskott som uppdyka, ty det är icke blott »i tankens värld, systemer gå och komma», utan äfven inom jordbruket hafva de ett fritt spelrum. Jordbrukaren lever på förhoppningar och ser sakerna i förhoppningarnes ljus, och väl är det, men är derföre mycket benägen att tro alla nyheter.

Värdet af ett kreatursfoder beror i första rummet på det pris, hvarför denna vara kan erhållas. Hvad beträffar majs, visar sig af undersökningar, att den, beträffande qväfvehalten, som är den värderikaste beståndsdelen af foderämnen, är, näst ris, den qväfvefattigaste af alla cerealier. Beträffande fetthalten står den efter hafre, men beträffande kvantiteten qväfvefria beståndsdelar eller kolhydrater, står den ganska högt och i synnerhet derigenom att sockerhalten är ovanligt hög. Den utgör efter Doktor Königs analys 4,59 procent. Deraf låter sig förklara, hvarför majs till gödning har ett ganska stort fodervärde, hvaremot, derom är jag öfvertygad, den till utfodring af mjölkboskap har ett lägre värde än hafre. Dess användning beror således väsentligen på *priset*, hvartill majs kan importeras. Den största import, som egt rum, skedde år 1880, då den uppgick till 2,232,600 kubikfot; år 1879 uppgick importen till 255,958 kubikfot, och 1871 till en obetydlighet eller 150 kubikfot. Den stegrade import, som egde rum år 1880, kom sig dels af den tullsats, som vid 1880 års riksdag beslutades att gälla från och med 1881, dels af den ovanligt rika skörden i Amerika år 1879 och det deraf härflytande *låga priset*. Enligt svenska sändebudets i Washington berättelse uppgick exportpriset 1879 till 47 cents per bushel, hvilket utgör 7 kronor 89 öre per tunna, då deremot det 1880 utgjorde 54 cents eller 9 kronor per svensk tunna. De förenade rikenas konsul i Newyork uppskattar fraktkostnaden jemte hamnumgälder från amerikansk hamn till Liverpool till 3 kronor 25 öre. Således skulle man efter det pris, som gälde 1879, komma till en summa af 11 kronor 14 öre per tunna eller 4 kronor 12 öre per centner,

Till detta pris tror jag verkligen att majsen kan ersätta hafren, om man nemligen antager att hafren betalas med 4 kronor 50 öre per centner, men majsen med 4 kronor 12 öre per centner, hvartill dock kommer transportkostnaden från svensk hamn inåt landet och importörens vinst. Då tror jag att, specielt för gödning, det kan löna sig att använda majs i stället för hafre. Åro prisen åter, såsom 1880, 4 kronor 54 öre per centner plus transportkostnad och importörens vinst, då tror jag, att endast för den händelsen, att hafre skulle stå i ovanligt högt pris, användandet af majs skulle blifva lönande. Men kommer man till 5 kronor per centner eller derutöfver, tror jag det lönar sig bättre att använda råg, som hvad beträffar så väl qväfvehalten som de qväfvefria beståndsdelarne har högre procenttal än majsen. Man har hela detta år, åtminstone i Upsala, kunnat köpa hvete till 4,50 per centner. Majsens betydelse för jordbruket är, enligt min åsigt, helt och hållet en *konjunkturfråga*. Inträffa gynsamma skördeförhållanden i Amerika, då kan det löna sig att använda majs till de speciella ändamål, hvartill den är duglig, hvaribland jag icke räknar utfodring af mjölkboskap. Hvad åter beträffar majsens betydelse för bränvinsbränningen, är jag fullt öfvertygad om, att denna betydelse är ganska stor, specielt med afseende på den stora sockerhalten, som majsen innehåller; men för en näring, som är så *skyddad*, som bränvinsbränningen, för hvilken en så ofantlig skyddstull är uppställd, tror jag icke det borde möta några stora betänkligheter att med 42,5 öre per centner fördyra majsen, då tillgång till annan råvara finnes i landet i alla fall. Man har visserligen sagt, att det är potatisodlingen man vill skydda, emedan potatis utgör råvara vid bränvinstillverkning. Jag tillhör en ort, der potatisodlingen bedrifves i mycket liten del, emedan jordmånen lämpar sig bättre för annan odling, men jag genomreste för några år sedan trakter af norra Småland och det förvånade mig att jordbruket kunde stå så högt och den magra sandjorden ega så högt värde, som den verkligen egde. Jag gjorde förfrågan och man svarade mig, att orsaken låg deri, att man kunde odla potatis och afsätta denna till brännerierna. Enahanda är förhållandet på stora vidder utaf Blekinge och Kristianstads län; och denna odling har en helt och hållet *lokal* betydelse och vigt, emedan potatis, till följd af dess ringa värde i förhållande till vigten, ej kan bära långa landtransportkostnader. Jag tror derföre att det, med afseende på en så skyddad näring som bränvinsbränningen, icke skulle möta stora betänkligheter att fördyra råämnet, som hemtas utifrån till förmån för det som produceras inom landet; och af denna orsak kan jag icke annat än antaga reservantens förslag. Jag yrkar bifall till sistnämnda förslag.

Majs.
(Forts.)

Herr Kockum: En talare på elfsborgsbänken började nyss sitt anförande med, att diskussionen öfver denna fråga fortgått under de två föregående riksdagarne så mycket, att troligen hvar och en bildat sitt omdöme i frågan. Så långt kan jag fullt instämma med honom, men han slutade dermed icke sitt anförande, utan behandlade ämnet vidare. Han yttrade då, att om frihet från införseltullen å majs

Majs.
(Forts.)

skulle ega rum, skulle detta vara till förfång för den mindre jordbrukaren, som odlar potatis och säljer den till brännerierna. Konsekvensen af detta skulle vara, att om brännerierna lades ned, och de mindre jordbrukarne således icke kunde få sälja sin potatis till dem, staten skulle nödgas anlägga kronobrännerier. Detta måste ju nödvändigt blifva konsekvensen, derest staten skulle träda emellan för att skydda potatisodlingen.

En talare på upplandsbänken yttrade, att han icke ville fästa sig vid de hugskott, som komma fram den ena och den andra gången. Han hade icke gjort praktiska försök, men teoretiska studier ur Professor Koenigs analyser af foderämnen, och derpå vill han grunda sitt omdöme om majsens ringa fodervärde; men när han nu vill studera och citera lärda skrifter, hvarföre då icke anföra Europas erkänt störste agrikulturkemister, såsom Professor Emil Wolff i Hohenheim eller Johnson i England. Rätta vi oss efter denne senare, komma vi till något annat resultat. Då Herr Casparsson påstår att majsen till följd af sin ringa kväfvärdighet har så mycket mindre fodervärde än hafren, så vill jag nämna, att ett ämnets fodervärde icke ensidigt kan bedömas efter de kemiska beståndsdelar, hvaraf detta ämne består, utan måste hänsyn tagas till såväl det förhållande, hvaruti de olika beståndsdelarna förefinnas till hvarandra, som ock uti hvilken form de befinna sig och icke minst till hvilken slags produktion foderämnet skall begagnas.

Efter endast teorien bedömd skulle således rågen hafva ett vida större fodervärde än hafren, men praktiken lär oss likväl att skillnaden icke är så särdeles stor. Vi böra icke ensidigt rätta oss efter hvad en professor skrifer i en bok, ty det händer ju ganska ofta, att snart nog en annan professor skrifer motsatsen i en annan bok, utan böra vi väl också se till: hvad lär oss erfarenheten? Jo, att det bolag, som eger de flesta hästar i Europa, omnibusbolaget i London, utfodrar med stora kvantiteter majs, och det gör det icke för nöjes skull, utan för den ekonomiska fördelen. Då förra gången frågan var före i denna Kammare uppträdde åtskilliga talare för tullfrihet å majs och för begagnandet af majs, och hvar och en af dem stödde sitt anförande på erfarenheten, men af åtskilliga andra, som talade med ofantlig sakkännedom i detta ämne, hade icke någon enda försökt detta foderämne. Saken ställer sig temligen enkel och klar. Om en jordbrukare finner det fördelaktigt att fodra med majs och icke med hafre, hvarför skall han särskildt beskattas därför. Det ligger också en allmän fördel deri, om vi kunna importera majs och skeppa ut hafre, ty då kan icke allenast jordbrukaren och köpmannen hafva fördel af detta varuutbyte utan äfven skeppsredaren har gagn af detta förhållande. Hvarföre då pålägga en tull, så att denna förtjänst icke kan ega rum? På grund af detta yrkar jag bifall till den förevarande punkten; men jag vill dervid på samma gång bemöta de herrar, som yrka, att endast *omalen* majs skulle vara tullfri. Vilja dessa herrar derigenom skydda en industri, så är det en mycket svag industri, som skyddas. Troligen veta icke dessa herrar, att intet sädeslag är lättare att förmala än majs. Hvarför då skydd? Men här är en annan olägenhet, den nemligen, att om vi

skulle hafva tull på malen majs, och här skulle inkomma rågmjöl blandadt med majsmjöl, så återkomme vi till samma olägenhet, som under sista året egt rum vid införseln af dylikt mjöl och hvaröfver så många klagomål afgifvits vid tullkamrarne, och då nu tillfälle erbjuder sig att taga bort denna tull, som gifvit anledningen till klagomålen, är det verkligen icke skäl att låta den kvarstå. Jag yrkar bifall till punkten.

Majs.
(Forts.)

Herr Stjernspetz: Som suppleant i Bevillnings-Utskottet ber jag att med några ord få yttra mig i denna fråga. Jag får då först erkänna, att det för mig är alldeles ofattligt huru personer, som anse sig nitälska för vårt jordbruks förkofran och statens ekonomi i det stora hela, kunna vilja lägga tull på majs. Oaktadt de inkast och fördomar, som jag hört framställas emot majsen som foderämne, får jag likväl förklara, att dessa anmärkningar ej inverkat på mig, ty jag vet allt för väl, att våra jordbrukare sannerligen ej hafva råd att onödigtvis kasta bort stora penningesummor på ett dåligt kreatursfoder, hvarföre jag tryggt kan antaga, att det är mycket lämpligt och fördelaktigt, då så många praktiske och skicklige jordbrukare använda detsamma. Vore det otjenligt, så komme nog införseln att upphöra af sig sjelf, utan att tull åsattes. Dock tror jag att majsen lämpar sig bäst för allt slags slagtboskap och dragare samt minst för mjölkkor.

Sunda förnuftet så väl som all praktisk erfarenhet både från vårt eget land och främmande, exempelvis Amerika och England, säger oss ju tydligt, att ett billigt och kraftigt kreatursfoder är den allra förnämsta häfstång till jordbrukets förbättring och höjandet af dess afkastning. Särskildt för den landsdel, som jag representerar, utgör kreatursskötseln en särdeles vigtig faktor för jordbruket, hvarföre det menligt skulle inverka på kreatursprisen och ladugårdsskötseln, i fall ett så viktigt foder- och gödningsämne som majsen skulle utestängas. Vi skulle derigenom nödgas sälja våra kreatur i magert skick för lågt pris och låta andra klokare nationer taga den största vinsten, lemnande åt dem att göda vår boskap. Tyvärr har sålunda för det mesta tillgått, men steg till det bättre hafva emellertid blifvit tagna, och för fortgåendet härpå kommer majsen att utgöra ett mäktigt medel, synnerligast i svaga foderår. Den ifrågasatta höga tullen å majs kommer tydligen att alldeles hindra dess införande och användning och derigenom *hålla tillbaka*, om ej rent af förhindra, denna jordbrukets utveckling, som hvarje fosterlandsvän måste eftersträfvä. Jag kan fatta önskningarne om tull på fläsk, ost, smör, kött och dylikt, ty genom en konstlad förhöjning i priset å dessa artiklar kunna möjligen jordbrukare bekomma någon fördel, men genom tull å majs tillfogas dem sjelfva och andra endast skada.

Hvad kan då verkliga skälet till majstullens införande vara? Jo, några bränvinsbrännare hafva äfven begagnat detta råämne för sin tillverkning, och sådant har väckt förargelse hos några potatisodlare. Men kan sådant få utgöra ett fullgiltigt skäl till att fördrya och omöjliggöra användningen af ett så viktigt foder och råämne,

Majs.
(Forts.)

som majsens, och kan det vara nyttigt att genom konstlade medel få priset å potatis i någon mån höjdt? För min del tror jag ej att det kan lyckas reglera potatispriset genom tull å majs, ty detta pris beror *helt och hållet* af årsväxten. Vid en rik skörd faller priset å potatis till det lägsta möjliga, det må finnas tull på majs eller icke, och vid en dålig skörd stiger detsamma oskäligen högt och då verkar nog majstullen att göra potatisen ännu dyrare, till skada ej blott för de små jordbrukarne och fattigare klasserna, utan äfven för alla näringsiddkare och öfriga sambällsklasser. Att på något sätt fördyra potatisen, tror jag äfven i längden hafva mycket menliga följder på vårt lands utveckling. Gå vi t. ex. till Sveriges och andra lands befolkningsstatistik, finna vi, att folkmängden under sista århundradet i högst ovanlig grad tilltagit, och detta anses ju särdeles fördelaktigt för hvarje land. Utmärkte författare, som sökt utforska anledningarna härtill, hafva bland annat funnit, att den starkt utbredda potatisodlingen, hvarigenom ett billigt och helsosamt födoämne erhållits i riklig mängd, just utgör en af de förnämsta orsakerna till folkökningen. Kan det då vara skäl för vårt land, hvars bebyggare i allmänhet hafva ett svårt arbete för sitt uppehälle, att på något sätt fördyra detta väsentliga medel för lifsuppehållet. Jag tror det icke.

Man säger vidare, att det skulle vara ett premium för bränvinsbrännare att få införa majs tullfritt. Men är det då ett premium för jordbrukarne att få införa hö, majs och andra foder- eller gödningsämnen tullfritt? Det är lika litet ett premium för dem, som det skulle vara ett sådant för t. ex. bomullsspinnare att tullfritt få införa bomull. Det är väl den naturligaste sak i världen, och den enda möjligheten för att kunna bestå i konkurrensen med utlandet, att vårt jordbruk och vår industri få tullfritt införa behöfliga råämnen.

Vill man beskatta bränvinsbränningen eller fördyra bränvinet, är väl det lämpligaste att öka tillverkningsafgifterna, och jag är villig att när som helst biträda en sådan åtgärd, som också af innevarande Riksdag blifvit, fast i ringa mån, vidtagen.

Då jag sålunda önskar att majs må tullfritt införas, inskränker jag likväl mitt yrkande till blott den omalna majsens. Tull på mjöl kan, enligt mitt förmenande, ej märkbart höja priset å detsamma och ännu mindre å den omalna råvaran, emedan mjölpriset naturligtvis uteslutande beror på den omalna spanmålets pris, då vi här i landet kunna lika billigt förmala densamma som utlänningen. Vi veta mycket väl, att importören ej bryr sig det ringaste om huruvida mjölet är malet i Sverige eller i utlandet, utan han handlar härutinnan ensamt efter sin bekvämlighet eller rena tillfälligheter, hvarföre en tull på mjöl endast skulle verka dertill att omalen spanmål eller majs hit infördes i stället för mjöl och här förmaldes, utan någon förhöjning i priset för konsumenten. På dessa skäl anhåller jag att få instämna i Herr Barnekows yrkande, att majs, omalen, må förklaras tullfri, och malen åsättas den föreslagna tullen.

Friherre Klinckowström: Jag ber Kamraren om ursäkt att jag ånyo uppträder i denna fråga, men jag har blifvit uppkallad af några yttranden af en talare på stockholmsbanken. Han yttrade, att

våra finanser nu voro goda, och frågade, hvad vi skulle göra med ökade inkomster, när inga sådana behöfdes. Jag beklagar, att en man, som suttit i Konungens råd och borde hafva stora statsmannainsigter, kan vilja, att staten skall till den grad lefva för dagen, liksom vi andra fattiga medborgare, att han icke frågar efter eller ens kunnat fråga efter morgondagen. Jag tror, att staten bör hafva blicken fäst på framtiden och handla efter förut bestämda planer. Jag hemställer, om det icke skulle vara lugnt för Riksdagen, då vi vid nästa riksdag skola behandla de stora beskattnings- och försvarsfrågorna, att veta, det vi så afgjort tullfrågorna, att vi redan då kunna påräkna åtskilliga millioners inkomst utan att ånyo röra upp Riksdagen med tullfrågor. Vidare tror jag samme talare yttrade, att det är ur konsumenternas fickor, som man skulle nödgas taga den tullinkomst, som skulle inflyta af denna artikel. Det förefaller besynnerligt, att från den sidan höra sådant, ty jag räknar Friherre af Ugglas såsom moderat frihandlare. När det var fråga om den franska införseltariffen på trä- och jernvaror, då var det produceterna i Sverige, som skulle få betala tullen. Men så är det. Man vänder kappan efter vinden. Det är ungefär samma förhållande med herrar frihandlare som i Blanchés »Ett resande teatersällskap», der de, som spela prester i första akten, spela röfvere i den andra.

Samma sak råkar tjena dem som försvar och som anfallsgrund mot protektionisterna. Angående användande vid kreatursutfodringen af majs, hafva redan åtskilliga talare yttrat sig. Jag kan för min del tillägga att, tack vare landbruksakademiens styrelse, hafva ute vid dess experimentalfalt utförliga experiment såväl med majs som andra foderämnena gjorts, och redogörelsen innehåller, att majs icke hade företräde framför hafre såsom kreatursfoder, hvarken för att befordra mjölkstillgången eller att öka köttet. I detta afseende är majs således icke behöflig. Deremot är den för bränvinstillverkningen af vigt och äfven för svingödningen, der man erkänner dess företräde framför andra slag af spanmål. När jag tänker på de fattigaste jordbrukande klassernas svårigheter, om majs finge tullfritt införas, att få sin potatis såld, så må det förlätas mig, om jag sätter den fattiga jordbrukande befolkningen framför gödda svin.

Man har föreslagit att majs skulle fördelas i två poster, omalen och malen eller majsmjöl. Jag har nyss sökt upplysning af Herr Bennich, huruvida det vore någon större kvantitet majsmjöl, som i riket införts. Han kunde icke med säkerhet säga mig detta, men han trodde sig veta, att kvantiteten varit obetydlig i jämförelse med den, som införts omalen. Dessa båda slag äro nemligen ej i tabellerna åtskilda, utan majs, malen och omalen, är sammanförd i en siffra. Således är yrkandet om tullfrihet för omalen majs detsamma, som att vilja, att all majs skall vara tullfri, ty den ojemförligt största kvantiteten, som införas, är omalen. * Man har visserligen sagt, att majs genom den åsatta tullen så fördyrats, att det vore snart sagdt omöjligt att införa majs. Jag känner ej till detta, men jag har följt med noteringarne på majs allt sedan tullen sattes, och de senaste noteringarne här i Stockholm hafva under hela vintern utvisat 1 kr. 25 öre å 1 kr. 30 öre per tjugu skålpund. När man jämför priset härå med

Majs.
(Forts.)

Majs.
(Forts.) priset å andra likställiga produktionsartiklar, så visar sig, att förtjensten för majsinförseln oaktadt tullen är ganska försvarlig. Denna förtjenst må blifva något mindre till följd af tullafdraget. Det blir i alla fall en vinst att handla med denna vara.

Jag yrkar fortfarande om afslag å Utskottets förslag och bifall till Herr Boströms motion, eller att majs, malen och omalen, måtte äsättas en tull af 1 öre per kilogram.

Herr Rylander: Sedan jag begärde ordet, hafva så många talare yttrat sig, att jag skall vara helt kort.

Friherre af Ugglas har stödt sitt yrkande på tullfrihet för majs derpå, att denna tullafgift skulle vara obehöflig för statskassan. Det är roligt att höra, att statskassan är i så fördelaktig ställning. Men då kunde vi ju sätta ned tullen på någon nödvändighetsvara, t. ex. artikeln kaffe.

En talare här bakom mig har sagt, att det skulle blifva ett premium för de bränneriegare, som bo vid kusten, om vi taga bort tullen på majs. Ja, det blir ett premium för dem, ty om vi, som bo inuti landet, vilja använda majs till bränvinsbränning, så går frakten till 8 å 10 öre per lispund, och det är mera än förtjensten af att använda majs.

Då jag tror, att vi kunna vara helt och hållet utan majs, vill jag icke frångå mitt yrkande, utan yrkar fortfarande bifall till reservanternas förslag om en tullafgift af 1 öre per kilogram.

Grefve Strömfelt: När jag i går hade ordet, kastade jag i största korthet en skärskådande blick på detta betänkande och gjorde det i akt och mening att icke vidare vid detsamma taga Kammarrens tid i anspråk. Men omständigheter förekomma någon gång, då det verkligen är svårt att förhålla sig tyst, och ett sådant fall har nu förekommit. Jag ber få anföra ett faktum, som under diskussionen icke blifvit nämndt, men som i min tanke på det bestämdaste talar för tull på majsmjöl. Det är herrarne väl bekant, hvilken omfattning affärerna tagit på de senare årtiondena, och det torde ej heller vara herrarne obekant, att i och med detsamma insmugit sig ett slags ärlighet, som kanske icke alltid håller prof inför en närmare granskning, och denna har sträckt sig äfven till förevarande område. Det var, om jag minnes rätt, för tre år sedan nästan omöjligt för våra jordbrukare att till antagligt pris sälja sin råg. De mindre producenterna voro ytterligt betryckta. Man hörde sig för hos herrar spannmålshandlare om orsaken härtill och erhöill till svar, att det importerades så oerhördt mycket rågmjöl från Danmark och till ett pris af omkring 20 öre pundet under det, hvartill svensk råg vanligtvis kunde afyttras. Man förundrade sig, att Danmark producerade råg för så mycket bättre pris än Sverige. Så kom tullen på majsmjöl. Mjölet blef undersökt och det befans, att rågmjölet var uppblandadt med majsmjöl. Mjölet tullbehandlades som majsmjöl och det blef äntligen slut på denna förfälskning. Af detta skäl nödgas jag påpeka vigten af, att Riksdagen icke borttager tullen på majsmjöl. Man har föreslagit att tull på majsmjöl skall vara lika med tull på

annat mjöl, men detta är, enligt mitt förmenande, en försämring, derför att det icke afhjelper det af mig nu angifna missförhållandet, men verkar dock derhän, att det något fördyrar priset på det rågmjöl, som inkommer blandadt med majs. Jag ber att få instämna med dem, som yrka att majs, omalen, skall vara tullfri, men majs, malen, åsättes en tull af 1 öre per kilogram.

Majs.
(Forts.)

Herr von Möller: Jag anhåller blott att få anföra en liten erfarenhet, som jag i denna sak gjort. År 1879, innan tullen sattes å majs, kunde denna vara köpas för 80 å 85 öre per lispund. Då nu hafre betalas med 1 krona å 1 krona 10 öre, så blef det en differens af 20 å 25 öre till fördel för den jordbrukare, som ville köpa majs. Sedan tullen lades på majs, har priset å denna vara stigit så, att det nu uppgår till 1 krona 10 öre å 1 krona 25 öre, eller dyrare än hafre. Då våra större jordbrukare icke producerat tillräckligt med hafre, hafva de måst köpa stora quantiteter andra foderämnen, såsom rapskakor, hvetekli och majs. Nu kunde jag för min del icke köpa majs till högre pris än hafre, då jag anser att hafre är bättre än majs såsom foderämne. Jag köpte då 8 å 9,000 lispund hafre. Hade tullen icke varit, hade differensen i pris mellan hafre och majs varit 20 öre lispundet, och jag skulle således inbesparat 1,600 kronor. Jag tycker detta är ett faktum, som bör beaktas af dem, som tillstyrka majstullens bibehållande. Den medför en förlust för landtbrukaren och en förlust för staten. Statskassans inkomst af denna tull är alltför obetydlig emot den förlust, som landet har derigenom att hafreexporten minskas, emedan man icke kan köpa majs till utfodring af kreatur.

På grund häraf yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Herr Ekman, Johan Jacob: Så vidt jag, som under den föregående diskussionen måste på en stund aflägsna mig, kan bedöma utgången af frågan, torde det vara säkert, att Kammararen icke beslutar tull på *omalen* majs. Det är således egentligen om malen majs frågan kommer att röra sig i afseende på denna artikel. Jag ber därför endast få fästa Kammararens uppmärksamhet på att, såvidt jag räknat rätt, en tull af 1 öre per kilogram skulle utgöra 8 procent af värdet af sjelfva råvaran. Dessa 8 procent skulle, då majs icke kan produceras här i landet, uteslutande komma qvarnegarne till godo och således blifva för dessa ett premium utöfver sjelfva förmalningskostnaden af antagligen omkring 5 procent. Det är väl icke Kammararens mening att detta intresse så skall tillgodoses framför andra intressen, hvilka skulle beröras af den föreslagna tullen. Är det verkligen Kammararens mening att alla dessa andra intressen äro af mindre betydelse än qvarnegareintresset? Jag kan icke tro att detta är meningen. För min del anser jag det origtigt att pålägga denna tull. Som Kammararen torde veta, har Andra Kammararen redan afgjort frågan om tull på malen spannmål samt afslagit reservanternas förslag i denna del, och jag antar att denna Kammarare kommer att fatta samma beslut. Båda Kamrarne ha sammanstämmande beslutat, att tull på rismjöl och mjöl »andra slag» icke skall

Majs. ega rum. Kan det då vara skäl att handla så inkonsekvent, att vi
(Forts.) besluta lägga tull endast på malen majs? Här har talats om fördelen för statskassan af den föreslagna tullen af 1 öre per kilogram. Den beräknade inkomsten deraf skulle dock uteblifva, emedan tullen komme att omintetgöra all import af malen majs.

Friherre Barnekow: Jag får i likhet med en talare på elfsborgsbänken bedja Kammareren om ursäkt att jag ånyo uppträder i denna fråga, men det är en talare på upplandsbänken, som nu uppkallat mig. Jag kan icke med tystnad förbigå hvad den talaren sade. Efter hvad han yttrat om tull på majs, hoppades jag han skulle yrka borttagandet af denna tull, men det gjorde han icke. Han sade sig hafva teoretiska skäl och läste upp något ur en bok, som han hade med sig. Jag har ingenting att anföra ur böcker. Jag kommer endast med praktiska skäl. Hvad utfodringen af kreatur angår, vill jag upplysa, att jag låtit fodra *fäkreatur* med $\frac{3}{4}$ blandsäd och $\frac{1}{4}$ majs, och jag har då funnit, att jag derigenom gjort en vinst i min kassa, utan att någon skilnad uppkommit hvarken i afseende på kreaturens mjölk eller kött. Hvad *svin* beträffar, har jag gjort den erfarenheten att, om jag förut gifvit dem endast korn, men sedan gifver dem i stället 2 skålpund majs och 3 skålpund korn, så kommer jag till det märkliga resultatet, att de tilltagit i vikt. På samma sätt med *hästar*. Om jag fodrar en häst med 12 skålpund hafre, men tager bort deraf 3 skålpund och gifver honom 3 skålpund majs i stället, så finner jag att hästen tager sig i hull och blifver bättre och uthålligare till arbete. Likaså förhåller det sig med *fjäderfä*. Göder jag en kalkon med blandsäd och något majs, så ökas den i vikt bättre än om jag gifver enbart blandsäd. Ja, mine Herrar! Jag har icke läst detta i någon bok; men jag har sett resultatet i min kassa. Teorien och praktiken stå här icke i full öfverensstämmelse med hvarandra. Det var en talare här bakom mig, som yttrade, att det icke skulle importeras någon malen majs. I min hemort, der ångqvarnarna ryka på andra sidan sundet, köpes hvete utifrån och males och skickas till oss. Hvarför då icke köpa majs från Amerika och mala och skicka hit. Hvarför har man icke gjort det hittills? Derför att vi icke handla så mycket med majs. Vidare sade samme talare att om vi lägga tull på majs, så hafva icke konsumenterna ondt deraf. Det kan aldrig bevisas, men jag kan bevisa hvad jag sagt, ty jag är konsument, och jag begärde att få köpa majs af en handlande, som svarade mig, att jag kunde få det till 1 krona 5 öre pundet i Malmö, men att jag skulle betala tullen, 13 öre, sjelf. Jag har intet vidare att tillägga, utan anhåller fortfarande om bifall till hvad jag förut yrkat.

Herr Casparsson: Jag skall icke följa den siste talaren i hans fysiologiska erfarenhetsrön. Det är till följd af en direkt fråga, som en talare på skånebänken stälde till mig, som jag begärt ordet. Han frågade hvarför jag anfört analyser af Doktor W. Koenig och icke af professor Wolff. Detta är af den enkla orsaken, att de förra äro tryckta, om icke »i år», likväl så nyligen som år 1879 och äro

bland de senaste och tillförlitligaste analyser, som finnas. Så oförsigtig är jag icke att, när jag såsom lekman anför några vetenskapliga auktoriteter, jag icke gör mig försäkrad om att dessa auktoriteter verkligen hafva något värde inom vetenskapen, och doktor Koenig anses som den bästa auktoritet i fråga om näringsmedlens värde.

Majs.
(Forts.)

Samme talare frågade, hvarför jag icke använder råg i stället för hafre, då rågen har ett större fodervärde. Det kommer sig blott deraf, att för vissa ändamål har hafran verkligen ett större fodervärde än rågen till följd af dess större fetthalt; men jag skall akta mig att nu ingå på några fysiologiska undersökningar.

Vidare har här talats om, att jag bestridt majsens fodervärde. Visst icke! Jag har blott sagt att *priset* är en bestämmande faktor vid så väl majsens som de öfriga foderämnenas användande; och jag säger, att den landtbrukare, som icke äfven utan tillhjälp af majs kan åstadkomma en passande fodersammansättning, är besynnerligt och tarfligt konstruerad.

Här har sagts, att priset på majs stigit betydligt, sedan tullavgift pålades densamma; men det är icke ensamt tullen, som är orsaken härtill; ty i Amerika nedgick skörden af majs år 1880 med 7 millioner bushels mot föregående år, och detta är naturligtvis ett mycket bidragande skäl.

Slutligen har här talats om att man icke skulle sätta tull på en råvara. När vi komma litet längre fram i tulltaxan få vi se, att der förekommer tull på färgadt silke; det är också en råvara, men således är principen om råämnenas tullfrihet icke så strängt iakttagen i tulltaxan.

Rop hördes nu på proposition.

Herr Jöns Pehrsson: Vid föregående tillfällen, då denna fråga varit på tal, har jag så uttryckligen uttalat mina åsikter, att jag icke nu borde behöfva besvara med många ord; men med anledning dels af Utskottets motivering, dels af ett yttrande af Friherre af Ugglas vill jag dock säga några ord. Friherre af Ugglas påstod, att det vore till stor nytta för landet, att vi importerade majs, då vi i stället kunde exportera brännvin. Hvari denna nytta ligger, är för mig ofattligt, då den, som exporterar brännvin, får skatten tillbaka. Hvari består då vinsten? Möjligen i det affall, som erhålles vid brännerierna och som är af vigt för landtbruket. Deremot vill jag medgifva, att om vi kunde få en stor export af inhemskt brännvin, skulle detta vara ganska nyttigt, men derpå föreställer jag mig, att vi få vänta ganska länge. Men att se någon fördel deruti, att våra arbetare, utan att vi kunna hindra det, resa till Amerika, der producera majs, som sedan importeras hit och här brännes till brännvin, som åter exporteras, sedan brännvinsbrännaren fått skatten restituerad, det kan jag icke förstå. Det vore att önska att, om vi också icke alla kunna blifva fullständiga Good-templare, dock denna idé måtte så utveckla

Majs. sig, att denna bränvinsbränningsfråga måtte blifva af så liten vikt, att vi ej behöfde tänka på den så mycket som nu.

(Forts.)

En talare yttrade mycket riktigt, att det var klart, att striden här till en stor del är en strid mellan de olika landsorternas landtbrukare. I de sädesproducerande orterna hafva naturligtvis de stora godsegarne intresse af att få införa majsens tullfritt. Men för landet i sin helhet är det icke fördelaktigt att borttaga majstullen, ty det finnes en hel mängd fattiga orter i landet, t. ex. den från hvilken jag är, der icke något landtbruk skulle kunna existera, om majstullen borttages, då derefter potatisodlingen skulle komma att försvinna. Detta visade sig då, innan majstullen pålades, majsens allt mera användes till bränvinsbränning, så att landtbrukaren ej kunde få sälja sin potatis till brännerierna; men lyckligtvis anlades då en stärkelsefabrik, hvilken varit mycket välgörande för landtbruket der i trakten, emedan der förbrukades stora kvantiteter potatis.

En talare sade, att man icke genom tull på majs bör fördyra potatisen, emedan denna utgör en viktig del af den fattigaste befolkningens föda. Men det är en offentlig hemlighet, att den fattigaste delen af befolkningen är just den, som skaffar sig sitt uppehälle endast genom en obetydlig potatisodling.

Då jag icke tror, att man med den lilla tullavgift, som här föreslagits, kan sägas göra synnerligen stort intrång på de stora godsegarne intresse, hvilka naturligtvis vilja införa hvad de behöfva så billigt som möjligt, så yrkar jag bifall till det beslut, som reservanterna föreslagit.

Ropen på proposition förnyades.

Herr Bennich: Jag vill alldeles icke försöka ingå i någon tvist om majsens betydelse för jordbruket; derom hafva jordbrukarne mera insigt än jag. Men jag vill med anledning af det tal, som här förts till förmån för potatisodlarna, endast meddela en uppgift hemstad ur tullkomiténs betänkande. Utaf detta finner man, att skörden af potatis i medeltal stigit från 7 millioner tunnor åren 1865—1869 till 10 millioner åren 1875—1879 och att under det sistnämnda icke mer än omkring 1,600,000 tunnor åtgått till bränvinsbränningen. Deraf behagade herrarne finna, att den vikt, som lägges på potatisodlingen såsom råmaterial vid bränvinsbränningen, spelar en ofantligt obetydlig roll i jmförelse med potatisodlingen till annan förbrukning.

Jag ber att vidare få fästa uppmärksamheten på, att om det är Kammarrens mening att låta mjöl af spanmål vara tullfritt, men belägga majs mjöl med tull, så uppstår alltid den svårighet, som vi under senare tid fått erfara, då olika blandningar af mjöl förekommit till införsel. Man kan visserligen lättare urskilja majs mjöl i en dylik blandning än andra mjölsorter, emedan den mikroskopiska undersökningen beträffande majs mjölet är lättare, men det blir dock alltid stort trassel och obehag dermed förenadt.

Är det meningen att lägga tull på malen spanmål, lägg då också tull på majs mjöl, men är det meningen att befria mjöl af spanmål

från tull, befria då också majsmjöl från tullafgift. Jag är af den åsigten, att majs, både malen och omalen, bör vara tullfri.

En talare på elfsborgsbänken behagade utkasta den förevitelsen mot frihandlarne, att de spela prester i första akten men röfvara i den andra. Detta skämt är icke sårande, såsom ett sådant kunde måhända utan elak mening, med mera skäl sägas, att protektionisterna spela röfvare både i första och sista akten.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Friherre von Essen, Fredrik: I afseende på omalen majs synes mig, att de skäl, som blifvit framlagda för tullfrihet, äro så goda, att jag icke behöfver tillägga något, och kan jag ej annat än för närvarande biträda detta förslag. Deremot äro mina åsikter något annorlunda i afseende på den malna majsen. Det är sant, att importen deraf är ganska ringa och att således tullafgiften på densamma såsom statsinkomst icke spelar någon vigtig roll. Det är också sant, att dess varuvärde är så lågt, att den föreslagna tullafgiften skulle utgöra ett nästan absolut införsel förbud. Denna tullsats står dock i närmaste samband med tullen på mjöl af annan spannmål, men i hvilket fall som helst, antingen tull kommer att läggas på annat mjöl eller icke, så synes det mig vara skäl att åsätta tull på majsmjöl.

Om det icke lägges tull på malen spannmål i öfrigt, men väl på malen majs, så nämnde den föregående talaren, att deraf skulle uppstå samma förvecklingar som hittills vid tullbehandlingen af mjöl, emedan detta, om aldrig så litet majsmjöl är deri inblandadt, måste förtullas såsom majsmjöl. Kunde man genom tullafgift å majsmjöl nå det resultat, att det genom undersökning vid tullbehandlingen utröntes, om det importerade rågmjölet är uppblandadt med majsmjöl, så vore dermed en stor fördel vunnen, emedan då sådant med majs förfalskad rågmjöl ej kunde utkomma i handeln.

För min del får jag säga, att jag önskar tull på såväl malen majs som all öfrig malen spannmål och tillåter jag mig att uppehålla mig några ögonblick vid denna fråga, enär bedömandet af denna tullafgift å majs kan i viss mån anses vara beroende af den åsigt man har i afseende på mjöltullen. Det är icke endast ur den synpunkten, att bereda skydd åt qvarnindustrien, som jag bedömer frågan, ehuru den kunde också hafva något inflytande på mitt omdöme, att mjöl bör beläggas med tull, utan det är äfven andra och än vigtigare skäl, som föranleda dertill. Jag skall be att med några ord få beröra desamma.

Herrarne känna väl alla, att såsom qvarnindustrien för närvarande bedrifves hos oss med ett stort antal små qvarnar af i allmänhet mindre god beskaffenhet, så förloras vid förmalningen en stor mängd näringsämnen, och man erhåller ett både kvalitativt och kvantitativt sämre resultat än vid förmalningen vid de nya, mera rationellt inrättade qvarnverken. Denna förlust är, enligt hvad jag kan bestyrka, så betydlig, att ingen täflan kan förekomma mellan dessa mindre qvarnar och de större, nya qvarnanläggningarne. Detta beror, såsom hvar och en troligen mycket väl vet, derpå, att vid de nya qvarnverken förekommer dels mycket stark luftvexling, dels så-

Majs.
(Forts.)

Majs.
(Forts.)

dana anordningar vid malningssättet, att kornet brytes sönder och derefter kommer ut ur qvarnen fullt afkyldt, under det att det vid de gamla qvarnarne gerna degar sig och alltid kommer ut varmt och sålunda genom svettningen betydligt förlorar i vikt och godhet. Tagger man dertill i betraktande den orimliga tidsförlust, som uppkommer för dem, hvilka begagna dessa gamla qvarnar, derigenom att de ofta hafva många mil att resa till qvarnen och äfven ofta få uppehålla sig flere dagar vid qvarnen för att få sin säd förmalen, eller ock återvända för att afhemta mjölet, så kan man icke annat än anse, att hela denna industri bedrifves på ett sätt som är förlustbringande för landet och att det skulle vara vida förmånligare, om förmalningen på ett mera ekonomiskt sätt kunde ske vid stora qvarnanläggningar, dit landbrukaren finge sälja sin säd, hvaremot han finge köpa sitt mjöl oftast på mycket närmare håll än qvarnen nu är belägen.

Nu är känt, att den inregistreringsafgift, som pålades hvetemjöl förra året, har åstadkommit flere stora qvarnbolags bildande. Hvar-till tjena de, säger man, de hafva bildats medelst främmande penningar. Ja, det är sant, men de äro dock oss till gagn, ty vi kunna ju köpa spannmål utifrån och förmala den här, emedan mjölet är ett fabrikat, som lika väl kan framställas här i Sverige som utomlands. Importen af mjöl utgör nu omkring 6 millioner kilogram. Den är således ganska betydlig, och om spannmålen är tullfri, uppstår ingen fara, synes mig, genom att belägga mjölet med en så ringa tull som den nu ifrågasatta.

Denna tullafgift på majsmjöl har således, såsom jag redan sagt, i viss mån inflytande på den kommande tullafgiften på malen spannmål, och jag vill påstå att, äfven om den senare icke pålægges, så har dock tullen på majsmjöl en särskild betydelse för vår qvarnindustris utveckling i en bättre riktning.

Den föregående talaren sade, att tullafgiften borde vara lika för alla mjölsorter, så att tullverket sluppe alldes från det besvär, som hittills förorsakats vid tullbehandlingen af mjöl; och man kan därför hoppas att, om tull nu pålægges majsmjöl, i honom kunna vinna en bundsförvandt för tull äfven å annat mjöl.

Jag tillåter mig att i likhet med flere föregående talare yrka, att en tullafgift af 1 öre per kilogram må påläggas *malen* majs, men att *omalen* majs må blifva *tullfri*.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdets fortsättande kl. 7 e. m.

Herr Statsrådet Themptander: Upptagen af andra göromål, har jag icke haft tillfälle att från början följa den diskussion, som egt rum vid denna punkt, men jag har emellertid ansett mig uppfordrad att begära ordet med anledning af det yrkande, som enligt hvad jag hört blifvit framställt derom, att den omalna majsen skulle lemnas tullfri, men den malna beläggas med tull. Det är visserligen sant, såsom här sagts, att den majs, som företrädesvis varit föremål för import, har varit omalen, och det är således ganska lyckligt, att man genom tullfrihet å omalen majs erkänner gagnet för landthus-

hållningen och andra näringar, som behöfva majs, att icke få denna viktiga artikel fördyrad genom tull.

De, som yrka tullafgift på majsmjöl, erkänna ock, att importen af denna vara hittills varit jämförelsevis ganska obetydlig och i och för sig skulle det således icke vara så farligt att belägga denna artikel med tull. Men frågan har en annan sida; den kan icke bedömas oberoende af frågan om tull å andra mjölsorter. I strid mot den siste ärade talaren instämmer jag med Utskottets ärade vice ordförande deri, att den frågan eger ett ganska nära samband med en följande punkt, der det gäller tull på malen spanmål i öfrigt.

Det vittnar i min tanke både om en erkännansvärd konsekvens och äfven om en skälig hänsyn till möjligheten af tulltaxans rigtiga tillämpning att, på sätt reservanterna i den följande punkt, som handlar om spanmål, malen, hemstält, en likformig tullsats bestämmer för liknande slag af varor. Blir därför tull lagd å malen majs, bör den utsträckas till alla andra slag af malen spanmål. Erfarenheten har nemligen tillräckligt gifvit vid handen att tillämpningen af dessa bestämmelser i den form de nu finnas, då endast vissa slag af mjöl äro beskattade, har vållat de största svårigheter. Det är också därför man icke kan, såsom den siste talaren yrkade, med framgång tillämpa en tull på majsmjöl, under det att man lemnar andra mjölsorter tullfria. Det särskilda syfte, han hade med en sådan anordning, var att i någon mån förekomma varuförfalskning. Men då samme talare förklarar, att det vore en stor fördel om importören i och med tullbehandlingen kunde blifva förvissad om, att det rågmjöl, han införskrifver, icke är uppblandadt med majsmjöl, så får jag säga att vår tullförvaltning är icke anordnad så, att den kan göra tjänst såsom en kemisk försöksanstalt, för att utröna dylika förhållanden. Det är en omsorg, som måste öfverlemnas åt andra. och vi kunna icke för en sådan sak förändra tullverkets hela organisation. Det är just därför, att man icke kan öfverlåta denna undersökning åt tullverket, emedan dess personal icke har de insigter, hvilka erfordras för att handhafva ett dylikt värf, som det visat sig, att de nu gällande taxebestämmelserna om mjöl icke kunnat utan stora olägenheter efterlefas. Det är också därför, som regeringen ansett sig böra starkt betona, att i fråga om tullen på mjöl finnes det endast två alternativ: *antingen* tull på alla mjölsorter *eller* tullfrihet för alla.

Af samma anledning har jag vid denna punkt velat påpeka, att yrkandet om tull på majsmjöl innefattar i sig något vida mera än endast tull på den varan; det eger det mest bestämda sammanhang med den vida större och vida viktigare frågan, som förekommer i en senare punkt, rörande tull på malen spanmål i allmänhet, och ehuru den punkten icke nu föreligger, och jag således icke nu vill vidare yttra mig om densamma, så måste jag dock erinra, att den punkten afser icke endast tull på hittills beskattade mjölsorter, utan den afser tull på alla sorters mjöl, äfven *rågmjöl*. Jag ber att i detta sammanhang få säga, att jag ej kan värja mig för den tanken, att förslaget om tullafgift å rågmjöl i sjelfva verket framkommit egentligen blott till följd af dessa tekniska svårigheter, hvilka man eljest insett skola uppstå vid tulltaxans tillämpning. Då vid 1880

Majs.
(Forts.)

Majs. års riksdag de nu gällande inregistreringsafgifter å mjöl tillkommo, var det äfven fråga om sådan afgift på rågmjöl, men då föreslog man icke högre tullsats på denna mjölsort än ett halft öre per kilogram, således hälften af hvad nu föreslagits.

Riksdagens majoritet tillbakavisade då detta förslag och det synes mig mycket förunderligt, om man nu skulle kunna samla majoritet kring ett förslag, som åsyftar att med dubbelt så hög tull mot hvad förra gången var i fråga belägga denna för livvets nödtorft oombärliga artikel. Hvad jag med detta mitt yttrande afser är således att för Kammararen få framhålla, hurusom det yrkande, som här framställts rörande majsmjöl, skulle, derest det vunne framgång, sträcka sina verkningar äfven till en senare och mycket viktigare punkt i detta betänkande.

Grefve Strömfelt: Jag skall icke länge upptaga Kammararens tid, men jag anser mig uppfordrad att inlägga en bestämd gensaga mot finansministerns nyss fälda yttrande, då han sade, att det skulle vara så vådligt att ålägga tull på majsmjöl, om man icke sedermera ålade tull på andra mjölsorter, emedan man eljest skulle göra tullverket till en kemisk undersökningsanstalt. Det är mig sagdt af två framstående svenska vetenskapsmän, som äfven lemnat intyg deröfver, att det allra enklaste sätt att skilja majs från öfriga mjölsorter är att verkställa en undersökning genom så kallad okulär besigtning. En annan vetenskapsman, med hvilken jag talade, och som sjelf var frihandlare, tog fram ett arbete af en framstående österrikisk vetenskapsman och kemist samt visade, att denne, som mycket sysselsatt sig med dylika frågor, förklarade det vara bland det aldra enklaste, som kunde förekomma, att skilja majsmjöl från råg- och hvetemjöl. Jag vill icke bidraga till att ålägga tulltjenstemännen något synnerligen ökadtt arbete, men så mycket kan man väl dock fordra af dem, som att de skola kunna sätta ett glas för ögat och skilja det ena kornet från det andra, när de fått kännedom om det enkla sättet att verkställa ett sådant särskiljande, hvaraf varans bestämmande med full tillförlitlighet framgår.

Grefve Posse, Knut: Jemte det jag instämmer i de af Friherre von Essen och Grefve Strömfelt senast framställda skäl, ber jag få återtaga mitt yrkande om återremiss och förena mig i yrkandet om frihet från tullafgift för majs, omalen, samt tull på majs, malen.

Sedan öfverläggningen angående förevarande punkt förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen att han ansåge redigast, att propositioner framställdes särskildt beträffande omalen majs och särskildt angående malen majs. Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner, först på bifall till punkten, så vidt den afsåg *omalen* majs, och sedan derpå, att Kammararen skulle afslå punkten i denna del och besluta, att omalen majs skulle åsättas en tull af 1 öre för 1 kilogram; och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig finna den förra propositionen besvarad med öfvervägande ja.

Votering begärdes, i följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Majs.
(Forts.)

Den, som bifaller 27 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, så vidt den afser *omalen* majs, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten i denna del och besluter, att *omalen* majs skall åsättas en tull af 1 öre för 1 kilogram.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 75;
Nej — 23.

Herr Grefven och Talmannen yttrade vidare, att i afseende på *malen* majs under öfverläggningen yrkats dels bifall till Utskottets förevarande hemställan, dels ock att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att ifrågavarande artikel skulle åsättas en tull af 1 öre för 1 kilogram. Enligt dessa yrkanden gjordes nu propositioner; och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse de derå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för bifall till Utskottets hemställan.

Då Friherre *Klinckowström* härpå begärde votering, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 27 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, så vidt den afser *malen* majs, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten i denna del och besluter, att *malen* majs skall åsättas en tull af 1 öre för 1 kilogram.

Vid denna omröstnings slut utföllo rösterna sålunda:

Ja — 62;
Nej — 40.

28 och 29 punkterna.

Biföllos.

Oljor. 31 punkten.

Herr Statsrådet The mptander: I anledning af den förändring, Utskottet i denna punkt föreslagit i Kongl. Maj:ts proposition, ber jag att för en stund få påkalla Kammarens benägna uppmärksamhet. Såsom naturligt är, måste man vid beskattning af artiklar, som äro hvarandra mera närstående, söka att, såvidt möjligt är, låta de tullsatser, man åsätter dessa artiklar, ställa sig i skälig proportion till de särskilda artiklarnes varuvärde. Då man emellertid af fullgiltiga skäl icke kan använda det på värdetullar hvilande systemet, måste man i stället söka att genom specifikation af artiklarne nå samma mål, men dervid får man naturligtvis icke sträcka anspråken allt för långt i afseende på tulltjenstemännens varukänedom och förmåga att särskilja de olika artiklarne. Det är emellertid just detta, man hittills har gjort i vår tullagstiftning med afseende på artikeln *oljor*. Dessa oljor hafva varit grupperade i flere olika klasser med tullsats af 2, 5 och 7 öre per kilogram. Det har emellertid visat sig, att det varit förbundet med den allra största svårighet, ja, det har varit nästan omöjligt för tulltjenstemännen att verkställa varubehandlingen af dessa oljor, i synnerhet som de i handeln oftast förekomma icke i rent tillstånd, utan blandade olika slag med hvarandra. På detta förhållande har tullkomitén, såsom mig synes med skäl, fäst uppmärksamheten och ansett, att vi böra sträiva derhän att förenkla uppställningen af dessa rubriker och om möjligt sammanföra alla slag af oljor under *en enda* tullsats. Men vid tillämpningen af denna åsigt har tullkomitén icke vågat taga steget fullt ut. Förhållandet är nemligen, att af de oljor, som införas i Sverige, och hvaraf den ojemförligt största delen icke är föremål för inhemsk produktion, i följd hvaraf tullen på dem företrädesvis har karakteren af en finanstull, det dock finnes några, nemligen lin-, rof- och rapsolja, som verkligen äro föremål för inhemsk tillverkning, och dessa hafva hittills varit hänförda till dem, som dragit den högsta tullsatsen. Då således komitén i sitt förslag ansett den allmänna oljetullen böra sättas så lågt som till 2 öre per kilogram, såsom äfven Bevillnings-Utskottet har hemställt, har komitén — och i öfverensstämmelse dermed Bevillnings-Utskottet — likväl ansett det betänkligt att nedsätta tullen å lin-, rof- och rapsolja från 7 till 2 öre per kilogram, och detta, såsom mig synes, med full rätt, af det skäl, att det väl icke kan vara lämpligt att på en gång så mycket förminska det tullskydd, som är tillförsäkradt våra inhemska oljeslagerier. Derrför har tullkomitén i sitt förslag bibehållit två klasser af oljor, en med eu tullsats af 2 öre per kilogram, hvartill skulle höra det största antalet oljor, och en andra klass med en tullsats af 7 öre, hvartill skulle höra lin-, rof- och rapsolja.

Den framstående tekniker, som var medlem af tullkomitén, har i en vid komitébetänkandet fogad reservation emellertid framhållit,

att lin-, rof- och rapsoljans skiljande från andra feta oljor ofta är förbundet med stor svårighet, till stöd för hvilket påstående han icke blott åberopat sin egen erfarenhet utan äfven ett utlåtande af en framstående auktoritet från Tyskland, som gjort frågan till föremål för specialundersökningar. Nu är det visserligen sant, att i rent tillstånd äro lin-, rof- och rapsolja af beskaffenhet att temligen lätt låta skilja sig från öfriga oljor, men å andra sidan är förhållandet det, att dessa oljor, i synnerhet linoljan, i handeln ofta förekomma blandade med andra oljor, t. ex. med hampolja, och dessa blandningar äro för praktiska ändamål en ganska stor användning. Följaktligen har man qvar de svårigheter, som äro förbundna med lin-, rof- och rapsoljans skiljande från andra oljor, om man fasthåller vid den uppställning af rubriken, som är föreslagen af tullkomitén och Bevillnings-Utskottet.

Kongl. Maj:t åter hade i sitt förslag upptagit en enda tullsats af 5 öre för artikeln oljor. Följden af detta förslags antagande skulle således blifva i afseende på lin-, rof- och rapsoljorna att de för framtiden komme att draga en tull af 5 öre per kilogram i stället för 7 öre, som tullen hittills utgjort. Hvad nu angår denna fråga ur skyddssynpunkt, så har det icke från något håll blifvit ifrågasatt, att icke denna nedsättning af oljefullen från 7 till 5 öre skulle låta sig verkställa, utan att man behöfde hysa någon farhåga med afseende på de inhemska oljeslagerierna. — För de flesta öfriga oljor är för närvarande stadgad en tullsats af 5 öre per kilogram. De skulle följaktligen enligt Kongl. Maj:ts proposition bibehållas vid sin nuvarande tullsats. Slutligen komma vi till bomoljan, som hittills dragit en tull af 2 öre, men hvarå tullen, enligt Kongl. Maj:ts förslag, skulle höjas till 5 öre per kilogram. Detta är naturligtvis en rätt stor förhöjning, men dervid är att märka, att bomoljan förut varit hos oss högre beskattad än för närvarande, men vid den förra franska traktatens afslutande kom bomoljan, i följd af något besynnerligt förhållande, i ty att denna vara icke särdeles mycket intresserar Frankrike såsom exportartikel, att inflyta i traktaten med en tullsats af 2 öre per kilogram, hvilken tullsats i och för sig så till vida är oegentlig, i förhållande till de öfriga tullsatserna på oljor, som bomoljan är den dyrbaraste, hvarför den också i andra länders tulltaxor, t. ex. i den norska, är belagd med högre tull än öfriga oljor. Det bör därför, i min tanke, icke möta någon betänklighet att höja tullsatsen för bomolja från 2 till 5 öre för att vinna likförmighet i detta afseende.

Jag ber emellertid nu att få lemna detta tekniska skäl för Kongl. Maj:ts proposition för att öfvergå till den andra sidan af saken, som torde förtjena ännu större afseende, nemligen den rent *finanssiella*. Såsom Herrarne finna af betänkanDET och dervid fogade reservationer, skulle den af Utskottet föreslagna tullnedsättningen medföra en minskning i statsinkomsterna, som reservanten uppgifvit till omkring 475,000 kronor, eller följaktligen bort åt en half million. Riksdagen har nu emellertid godkänt den franska traktaten. De tullnedsättningar, hvilka beräknats blifva en följd af denna traktat, hafva af Bevillnings-Utskottet angifvits till ett belopp af ungefär 179,000 kronor. Siffran är visserligen icke i och för sig så synnerligen hög, och för min del

Oljor.
(Forts.)

är jag fullkomligt förvissad, att de genom traktaten gjorda nedsättningarna icke i längden komma att hafva någon verkande betydelse, att de skulle bidraga till att förminska statsinkomsterna, men onekligt är, att under den allra närmaste framtiden kunna dessa tullnedsättningar ega en sådan verkan, ty den ökade import, man kan vänta genom tull-lindringen, inträder icke lika medelbart som tullnedsättningen. Utom denna tullnedsättning har Kongl. Maj:t i sin proposition föreslagit Riksdagen att borttaga de hittills varande inregistreringsavgifterna på gryn, bönor och mjöl samt att medgifva tullfrihet för majs.

Genom den tullnedsättning, som häraf skulle blifva en följd, skulle naturligtvis en verklig minskning i statsinkomsterna inträda, belöpande sig till omkring 300,000 kronor. Sammanlägger man nu de belopp, hvartill den af Kongl. Maj:t föreslagna tullnedsättningen i båda de af mig nyss antydda afseenden skulle kunna beräknas, så få vi nära en half millions minskning i statsinkomsterna. Nu äro, såsom bekant, tullinkomsterna i Kongl. Maj:ts senaste proposition angående statsverkets tillstånd och behof beräknade till 27 millioner kronor. Visserligen huser jag icke den minsta farhåga för att icke den halfva millions minskning i statsinkomsterna, som skulle blifva en följd af de utaf regeringen föreslagna tullnedsättningarna, mycket väl står tillsammans med nyssnämnda beräkning af tullmedlen, hvilken gjordes just under förutsättning af de tullnedsättningar den Kongl. propositionen om ny tulltaxa upptager; och jag får äfven säga, att jag tror, att beräkningen af tullinkomsterna till 27 millioner kommer att stå sig, äfven om nu ytterligare en half millions minskning af statsinkomsterna skulle komma att uppstå, i händelse den af Bevillnings-Utskottet föreslagna nedsättningen af tullen på oljor skulle vinna Riksdagens bifall. Men det finnes ett annat förhållande, som här måste tagas i betraktande. Det är nemligen icke blott möjligt utan till och med ganska sannolikt, att det blir nödvändigt att något jemka på den beräkning af tullinkomsterna, som Kongl. Maj:t har föreslagit, i syfte att höja dessa. Med den varsamhet, som gjort sig gällande vid tullmedlens beräkning i statsverkspropositionen, tror jag äfven en dylik jemkning inom måttliga gränser kunna ske. Förlidet är uppgingo nemligen dessa inkomster till nära 30 millioner kronor. Anledningen, hvarför en jemkning i tullmedlen af den beskaffenhet jag nyss antydt kan blifva behöfelig, ligger åter deri, att en annan skatteälla har visat sig icke lemna den påräknade inkomsten och detta är bränvinstillverkningsavgiften.

Denna skatt är i Kongl. Maj:ts proposition beräknad efter en tillverkning af ungefär 14 millioner kannor, hvilket belopp sedermera blifvit evalveradt till liter i följd af öfvergången till metersystemet. Denna beräkning grundar sig på tillverkningsmängden förlidet år, hvilken uppgick till ungefär detta belopp, om man frånräknar den kvantitet, som exporterades. Nu har det emellertid visat sig, att under innevarande år under tiden från den 1 Januari till den 15 April tillverkningen af bränvin har nedgått så betydligt, att den med något öfver 2 millioner kannor understiger hvad som tillverkades under motsvarande period förlidet år. Detta förhållande, samman-

Oljor.
(Forts.)

lagdt med de uppgifter, som från åtskilliga håll lemnats om en minskad afsättning af denna vara, häntyder naturligtvis på ett minskadt konsumtionsbehof, en nedgående förbrukning, hvilket visserligen i och för sig är ett lyckligt och glädjande förhållande, men som dock på samma gång enligt min tanke är af beskaffenhet att mana till den största varsamhet vid uppgörande för framtiden af beräkningen af denna inkomst. Naturligtvis vill jag icke gå det ärade Bevillnings-Utskottet i förväg, men det skulle icke förvåna mig, om Bevillnings-Utskottet, med hänsyn till det föreliggande förhållande, som jag nyss antydt i fråga om den minskade tillverkningen i år, skulle anse försigtigheten bjuda att icke göra beräkningen af bränvinstillverkningsafgiften för nästa år så hög, som Kongl. Maj:t vid budgetens uppgörande har föreslagit. Vid sådant förhållande synes mig, att den enklaste och naturligaste utvägen att bringa jemnviigt i budgeten vore att i stället något höja tullmedeln, hvartill, såsom jag redan antydt, möjlighet finnes, derest man nu icke beröfvar sig detta tillfälle genom att afhända sig en så betydlig statsinkomst som den, hvaraf vi skulle gå i mistaung genom den nedsättning på oljetullen, som af Bevillnings-Utskottet är föreslagen. Visserligen är det sant, att det finnes andra sätt att kunna bibehålla tullinkomsterna vid det högre beloppet, nemligen genom att t. ex. ålägga spanmålstullar, när Kammaren kommer till den punkten, men regeringen har haft den uppfattning, att det är bättre att hemta den erforderliga statsinkomsten af oljetullen än af tullen på spanmål, gryn och böror.

Med hvad jag nu yttrat har jag naturligtvis icke i någon mån velat bestrida rigtigheten af de skäl, som tullkomitén och Bevillnings-Utskottet anført, då de till stöd för sina förslag framhållit dessa oljors egenskap att vara viktiga förbrukningsartiklar för den stora allmänheten och beredningsämnen för åtskilliga industrier. Detta är något alldeles obestriddigt, men det finnes många andra artiklar, som af samma skäl skulle kunna tarfva tullnedsättning. Så är i allmänhet förhållandet med våra kassaartiklar, och frågan är därför, huru vida oljor är den bland dessa, som företrädesvis lämpar sig för en nedsättning. Tullkomitén har sjelf lemnat en utredning, huru förbrukningen af åtskilliga kassaartiklar ställer sig per individ per år. Deraf framgår, att medelförbrukningen t. ex. af socker per individ under år 1879 varit nära 15 skålpund, medelförbrukningen af kaffe under samma år nära 5½ skålpund och medelförbrukningen af mineralolja något öfver 1½ kanna. Vill jag nu se till efter samma beräkning, hvilket skattebelopp i medeltal belöper sig på hvarje individ i följd af dessa förbrukningskvantiteter, så finner jag, att för socker har det utgjort per år ungefär 2 kronor 25 öre, för kaffe 70—80 öre och för mineralolja 15 öre. Det visar sig sålunda, att det finnes åtskilliga andra kassaartiklar, hvilkas beskattande tynger vida hårdare per individ än hvad skatten på oljor gör. Dertill kommer, när man vill taga hänsyn till den stora allmänhetens behof af denna artikel, att sjelfva varuvärdet å dessa lysolja under senare tider så betydligt nedgått, att de i handeln säljes till betydligt lägre pris nu än för några år sedan. Att denna artikel eller lysolja för öfrigt i andra länder visat sig utgöra ett särdeles lämpligt skatte-

Oljor. objekt, framgår äfven deraf, att man, såsom en reservant anført, i åtskilliga andra länder lagt vida högre tull derå än hos oss. Så t. ex. är tullen i Norge å denna vara icke mindre än dubbelt så hög som den tullsats derå, vi nu hafva och enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle bibehålla. Tullen i Norge är nemligen 10 öre per kilogram. Äfven de feta oljorna, som utgöra viktiga beredningsämnen för näringarne, äro i åtskilliga andra länder belagda med tullar fullt jemförliga med våra. Det borde således icke möta några synnerligen stora betänkligheter att bibehålla den tull, som vi för närvarande hafva på dessa oljor, och jag ber, att Kammaren vid denna frågas bedömande måtte fästa synnerligt afseende vid den finansiella sidan af saken, som jag nyss vidrörde, nemligen den minskning af statsinkomsterna, som deraf skulle uppkomma, och i följd hvaraf jag för min del anser, att det vid den *nu varande* tidpunkten icke är lämpligt att antaga det förslag, Bevillnings-Utskottet framlagt. Jag säger den *nu varande* tidpunkten, ty denna artikel är så fristående, att det icke möter något hinder att i framtiden när som helst vidtaga den åtgärd, Bevillnings-Utskottet nu tillstyrkt. Det finnes, såsom herrarne se af följande punkt, endast två artiklar, hvilkas tullbeskattning står i bestämdt förhållande till oljetullen, och man kan derföre utan att behöfva göra några större rubbningar i tulltaxan framdeles vidtaga en nedsättning i oljetullen, när man finner statsverkets finanser det medgifva. För *närvarande* synas mig, efter hvad jag nu haft äran anföra, starkare skäl tala för bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Friherre Klinekowström: Innan jag ingår i diskussion af frågan rörande hvilket beslut man här bör fatta, vill jag besvara en framställning som Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet gjorde för att bättre, förmodar jag, enligt hans förmenande göra Kammaren beredvillig till godkännande af Kongl. Maj:ts förslag. Han nämnde, att det skulle vara lämpligare att hafva tull på oljor än på lifsförnödenheter. Jag tror att han deri fullkomligt misstagit sig, ty hvad åtminstone den delen af oljorna beträffar som nyttjas af alla klasser i hela landet, nemligen rektificerade mineralolja eller fotogén, är det gifvet att denna vara, som icke tillverkas inom landet, alltid kommer att träffas direkt af den tull som åsättes, så att priset höjes eller minskas i samma mån som tullen; men så är ingalunda förhållandet med de födoämnen, som produceras inom landet, åtminstone icke för konsumenterna, det har jag flere gånger förut sagt och det är en åsigt som jag fortfarande vågar vidhålla. Jag ber derföre få protestera mot den af Herr Finansministern uttalade åsigten.

Det förefaller mig ock rätt besynnerligt att nu, när det är fråga om en tullinkomst af någon betydighet, då behöfves den för Statsverket eller statskassan; men nyligen då det var fråga om en annan icke obetydlig statsinkomst af tull på majs, då sades det från just samma håll, om jag påminner mig rätt: »hvad skola vi göra med en sådan statsinkomst? Vi behöfva den icke.» Nu deremot säges det att vi behöfva den mycket väl, och Chefen för Finansdepartementet upplyser oss nu om, att det troligen blifver brist i de beräknade

inkomsterna på en million, tack vare att bränvinstillverkningen inom landet betydligt aftagit mot förra året. Jag tror det är att tacka Gud för att bränvinsbränningen aftagit, men jag tror att bristen derigenom kommer att gå lös på $3\frac{1}{2}$ million kronor.

Hvad nu sjelfva denna fråga beträffar, är det egentligen tre skilnader mellan Utskottets förslag, som jag i parentes sagdt kommer att biträda, och Kongl. Maj:ts, och om herr vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet ville lemna sitt biträde åt Utskottets förslag, är jag förvissad om, att det skulle gå ganska segrande ur den voteringsstrid, som jag förmodar i denna Kammare om denna viktiga fråga skall ega rum.

Rörande lin-, rof- och rapsolja föreslår Kongl. Maj:t en tull af 5 öre per kilogram och tullkomitén har föreslagit 7 öre. Om jag icke misstager mig, har jemväl Utskottet föreslagit 7 öre. Jag tror att om man sätter tullen å dessa oljor till det högre beloppet, det visserligen blifver en minskning i tullinkomst, men att den bedömd efter 1880 års import icke kan gå högre än till 69,113 kronor.

Men hvad jag anser vara det viktigaste är att sänka tullen på de rektificerade fossila eller så kallade mineraloljorna. Kongl. Maj:t har dervidlag föreslagit, att tullen skulle utgå med 5 öre per kilogram, men deremot har tullkomitén och, om jag icke misstager mig, äfven Bevillnings-Utskottet föreslagit endast 2 öre per kilogram. Det är visserligen en ganska betydlig minskning jemförd med den förra posten i tullinkomst, ty i medeltal per år efter de 5 senaste årens import af rena fossila eller mineraloljor utgör importen 26,785,000 skålpund eller 11,384,000 kilogram. Efter 5 öre per kilogram skulle detta bereda statsverket en tullinkomst af 569,202 kronor, men efter beräkning af 2 öre per kilogram endast 227,681 kronor. Det blifver således en skilnad, om man tager den lägre tullsatsen af 341,521 kronor. Men jag anser denna lägre tullsats vara så viktig för de arbetande och mindre bemedlade klasserna, som snart sagdt nu mera i hela landet utan undantag nyttja fotogén, att detta skulle vara en synnerligt välkommen lindring för dem i fråga om en så högst nödig vara som de behöfva för sitt arbete och för sin trefnad; och när dessutom Bevillnings-Utskottet upplyser, att den nuvarande tullen för dessa slag af oljor utgör stundom öfver 30 procent af varans värde, anser jag den nu gällande tullsatsen vara med afseende å varans beskaffenhet af nödvändighetsvara verkligen halsbrytande, synnerligast för de fattigare klasserna. Jag vill derföre på det högsta tillstyrka, att i allmänhet Bevillnings-Utskottets förslag måtte bifallas och icke Kongl. Maj:ts, ty genom bifall till Utskottets förslag skulle detta slag af oljor eller de rektificerade fossila oljorna icke komma att draga högre tull än 2 öre. Jag anser det resultatet vara mycket viktigare än frågan om den tullinkomst, som derigenom kan beredas statsverket; ty denna förlust kan man mycket väl taga in på åtskilliga andra ämnen, och vi komma framdeles till åtskilliga artiklar, hvilka alldeles saklöst kunna åläggas tull, som ofantligt mycket mera ökar statsverkets inkomst, än hvad den nu i fråga varande minskningen sänker den.

Oljor.
(Forts.)

Oljor.
(Forts.)

På grund häraf får jag vördsamt anhålla om bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Ehuru Finansministern har fullt utredt hvad som rör denna fråga, anser jag mig dock böra uppträda, och i mitt yrkande kommer jag till det, som är tvärt om mot hvad den föregående talaren ville. Jag tror nemligen, att, huru gerna man än ser att billig tull för den obemedlade delen af folket blifver gällande, det dock visat sig i afseende å den slags olja, som i allmänhet begagnas till lyse, eller fotogén, att tullafgiften icke har någon inverkan på priset. Under de senaste åren har man kunnat köpa fotogén för 60 öre kannan, ehuru den förut kostat 1 krona per kanna. Med samma tullsats har således priset högst betydligt förändrats. Hvad de feta oljorna beträffar håller jag här i min hand uppgifter från Malmö af tvålfabrikanter, enligt hvilka de säga sig genom Bevillnings-Utskottets förslag få en ren vinst, den ene mera, den andre litet mindre. Men så tillkommer det, att en af desse fabrikanter har en blanksmörjefabrik, som förekommer i nästa punkt, deri han säger, att, om den tull, som Bevillnings-Utskottet har föreslagit, går igenom, hans industri nästan kommer att deraf tillintetgöras. Under sådana förhållanden anser jag det icke vara skäl att hylla den ena industrien på den andras bekostnad, och jag kommer fördenskull att yrka bifall till den reservation, som bifogats Utskottets betänkande i afseende på oljorna, nemligen bifall till reservantens förslag i detta hänseende.

Man har sagt, att statskassan är i den ställning, att den icke skulle behöfva några ökade inkomster, och vi hafva verkligen icke heller af Bevillnings-Utskottet eller af besluten i denna Kammare eller i Medkammaren något att vänta i den vägen i afseende på tull.

Ehuru jag gerna skulle önska, att sjelfva lysoljan blefve så billig som möjligt, får jag dock säga, att jag redan nu anser den billig och att, med de skäl som äro framlagda med afseende på svårigheten att skilja på oljor, det icke är skäl att bifalla Utskottets förslag. Jag tror tvärt om, att det är mycket stort skäl att icke nedtrycka den ena industrien och gifva den andra en skänk.

För min enskilda del förbrukar jag verkligen icke litet bomolja om året, men det är för mig icke tillräckligt skäl att yrka på någon lägre tull, då 3 öre per kanna icke spelar någon roll i afseende å priset. Jag förstår icke, att Bevillnings-Utskottet varit så frihandelsvänligt i hela detta betänkande, och jag yrkar bifall till den af regeringen framställda proposition.

Herr Björnstjerna: Efter det sakrika och uttömmande anförande vi nyss hört af Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet återstår mig föga att tillägga.

Ur både praktisk och finansiell synpunkt synes mig det förslag Bevillnings-Utskottet här har framställt omogt.

Ur den praktiska synpunkten ser man af reservationen, att det är nästan omöjligt, och att till och med vetenskapsmän förklarar det vara omöjligt, att skilja dessa olika sorters oljor åt, i synnerhet

när de, såsom ofta lärer vara händelsen, införas icke rena utan blandade. Det är således fara värdt, att vi här åter råka ut för samma olägenheter som egt rnm i afseende å inregistreringsafgiften å hvetemjöl, om vi åsätta olika tull på olika slag af oljor, nemligen att ständiga tvister komme att uppstå mellan varuimportörer och tullverket.

Ur finansiell synpunkt anser jag det vara i högsta måtto oför-sigtigt, om vi nu skulle bortskänka en inkomst af omkring 475,000 kronor.

Det är visserligen sant, att det skulle vara önskligt, om man kunde medgifva någon nedsättning på en sådan artikel som denna, hvilken förbrukas af den stora allmänheten; men af det anförande som Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet nyss hade, hafva vi hört, att den beskattning, som ådrages hvarje individ i Sverige genom denna tull på oljor, icke uppgår till mer än 15 öre. För den stora allmänheten gör denna skatt, per individ beräknad, icke mycket; men dertill kommer, att olja konsumeras i mycket större proportion bland de förmögnare klasserna än bland de fattigare, ty i de förmögnare hushållen bränner man många lampor, men i de fattigare kanske blott en enda. Den af Utskottet föreslagna nedsättningen skulle möjligen kunna göra att hvar och en individ i Sverige af de mindre bemedlade klasserna finge betala må hända 5 öre mindre i tull för olja om året, och det vore visserligen önskvärdt; men då tror jag fast hellre, att det finnes andra artiklar, på hvilka det vore mera skäl att sätta ned tullen, t. ex. kaffe. Jag tror att i närvarande ögonblick vi icke hafva råd att göra någon tullnedsätt-ning på oljor och får därför yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Adelsköld: Efter Herr Statsrådets och Chefens för Finans-departementet utförliga och fullständiga anförande, hvilket jag hoppas må blifva bestämmande för Kammarens beslut i denna fråga, har jag visserligen mycket litet att tillägga. Men jag skall anhålla att med anledning af ett yttrande, som blifvit fäldt, få anföra några ord. Jag är visserligen för min del icke på något sätt mot skattenedsättningar, helst om de kunna göras i fråga om skatter, som kunna anses orätt-visa eller ojemnt fördelade. Men då, såsom här, det är fråga om en artikel, som för mig synes högst lämplig såsom beskattnings-föremål, emedan förbrukningen synes vara temligen jemnt fördelad mellan alla klasser i samhället, och då derjemte skulle uppkomma för statsverket en högst betydlig förlust, om denna skattenedsättning blefve beslutad, kan jag icke vara med om en sådan nedsättning, utan kommer att yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Man har framställt här, hvad också Utskottet åsyftat, att ned-sättningen i denna tull skulle medföra en minskad utgift för den arbetande klassen. Och man har tillika framhållit, att, då det är en nödvändighetsartikel, som har betydligt inflytande på den arbe-tande klassens verksamhet under den mörka årstiden, det skulle vara särdeles lämpligt att minska priset på fotogén genom en ned-sättning af tullen derå. För min del tror jag emellertid, att en sådan nedsättning som den ifrågavarande icke skulle betyda så särdeles

Oljor.
(Forts.)

Oljor.
(Forts.)

mycket för den arbetande klassen. Jag har sökt göra mig noga underrättad om förbrukningen af fotogén hos de arbetande klasserna och dervid kommit till det resultat, att för en arbetarefamilj åtgår ungefär 8 eller högt räknade 10 kannor fotogén under den mörka årstiden. Den nedsättning, som nu är föreslagen i tullen med tre öre per kilo, skulle göra ungefär 6,6 öre per kanna. Den åsyftade lindringen blifver således för en arbetarefamilj, som bränner en mindre lampa, endast 53 å 66 öre årligen och är således i sjelfva verket en sådan obetydlighet, att den icke förtjenar det afseende, som man kunde tycka vid första påseendet. Häraf vill synas, som den indirekta beskattning, som uppkommer genom tull å fotogén, vore temligen jemnt fördelad. Ty om, såsom man beräknar, medelutgiften per individ af landets invånare uppgår till ungefär 15 öre, så vill det äfven från den synpunkten sedt förefalla, som om beskattningen skulle vara icke hårdare utan tvärt om jemförelsevis lindrigare för den arbetande klassen än för de förmögnare, hvilka bränna proportionsvis mera lysolja.

Herr Finansministern framhöll de stora svårigheterna i förtullningen genom olika tullsats på oljor. Och jag tror, att man med de tullsats, som Utskottet föreslagit, skulle komma i samma svårigheter, som i afseende å tullbehandlingen af mjöl under de senare åren egt rum, i fråga om hvilken artikel som bekant, många obehag uppstått så väl för importören som tullverket, hvilket allt skulle hafva kunnat undvikas genom en lika tullsats för allt mjöl.

Man har äfven framkastat under diskussionen, att statsverket icke skulle behöfva denna ökade inkomst. För min del tror jag, att så länge man i hvarje Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen får läsa, att Kongl. Maj:t anser åtskilliga viktiga anslag icke kunna af Riksdagen äskas af brist på medel och så länge vi hafva utländsk statsskuld, så behöfva vi också alla de tillgångar, som kunna på ena eller andra sättet beredas statsverket. Och jag tror icke, att det vore någon så stor olycka, om vi, i händelse öfverskott någon gång inträffa, kunde använda dem till ökande af amorteringen å våra utländska skulder genom att inlösa statsobligationer. Min öfvertygelse är också, att om man förut använt de öfverskott, som emellanåt uppstått vid våra statsregleringar, på inlösen af statsobligationer, skulle vår kredit derigenom väsentligt ökats och den räntekonvention, som gjordes för några år sedan, hafva kunnat ske vida billigare. Exempel har man från Amerika, der statsskulden genom användandet af öfverskott till inlösen af statsobligationer, under senare åren högst betydligt minskats, hvilket antagligen i första rummet varit orsaken till den fördelaktiga konverteringen af räntan på statsskulden; men framför allt önskar jag bibehållandet af den högre tullsatsen på lysolja, derföre att efter min åsigt knappast någon artikel bättre än denna (jemte tobak) lämpar sig för *indirekt* beskattning, hvilken drabbar *konsumenterna* och är rättvisare samt kännes mindre än den *direkta*, som trycker *produktion*, och i form af kommunalskatter på många ställen hotar att ruinera invånarue.

Jag får på dessa skäl yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Friherre Barnekow: Jag skall bedja att få för Kammaren tillkännagifva, att jag i Utskottet talat och röstat för Kongl. Maj:ts proposition, och att anledningen hvarföre jag icke är antecknad såsom reservant, är att jag försummat anmäla sådant. Jag får därför nu yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag, och jag gör det af det finansiella skäl, att jag anser det icke vara klokt att taga bort en inkomst för statsverket af nära $\frac{1}{2}$ million kronor, då jag icke vet, hvar jag skall taga igen detta belopp. Det är möjligt, att man kan skaffa statsverket motsvarande inkomst på annat håll, men då kvarstår alltid den omständigheten, att bränvinsmedlen äro i statsregleringen för högt beräknade. Derom gjorde jag anmärkning i fjor; och jag tror, att jag får rätt deri. Detta var mitt skäl för antagande af Kongl. Maj:ts proposition; och jag yrkar bifall till densamma.

Oljor.
(Forts.)

Herr Casparsson: Då man genomläser tullkomiténs betänkande, finner man, att i allmänhet fullständig öfverensstämmelse varit rådande mellan komitén och Kongl. Maj:ts regering. Men i ett viktigt hänseende råder skiljaktighet, i det att, under det komitén har ansett att nedsättning kunde ske i införselafgiften å åtskilliga allmänna förbrukningsartiklar, och i främsta rummet å oljor, under det å andra sidan flera artiklar, som äro föremål för de mera välmående klassernas förbrukning, borde vidkännas någon förhöjning, Kongl. Maj:t deremot haft en motsatt uppfattning och föreslagit, att tullen å oljor skulle bibehållas oförändrad, men å lyxartiklar deremot nedsättas. Då jag mottog Bevillings-Utskottets betänkande var jag beredd att instämma i det slut, hvartill Utskottet kommit. Men efter finansministerns upplysningar kan jag icke längre vidhålla denna åsigt. Jag anser, att statsregleringen är en så viktig sak, att den icke får betraktas ur vare sig protektionistisk eller frihandels parti-synpunkt. Jag beklagar blott, att finansministerns upplysning icke kommit förr. Hade den lemnats redan då vi började behandla tulltaxan, så är det möjligt, att den gestaltat sig annorlunda. Och jag anser det vara ett fel, att detta meddelande icke lemnats förr än som nu skett. Jag yrkar emellertid bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Bennich: Det är helt säkert för Kammaren lätt förklarligt, att det måste kännas för mig mycket obehagligt att förfäktas en mening, skiljaktig från chefens för Finansdepartementet. Men jag har aldrig låtit inverka på mig af några konsiderationer, så snart jag haft en bestämd öfvertygelse, hvilken jag ansett det vara min skyldighet att öppet uttala. Jag har förut uttalat min öfvertygelse i denna fråga såväl i tullkomitén som i Bevillings-Utskottet. Och jag får säga, att, ehuru det ju kan finnas finansiella skäl, som nödgå att gå ifrån tillämpning af en åsigt, som man eljest anser vara riktig, det likväl är med någon tvekan, som jag i förevarande fall rangskar dessa finansiella betänkligheter. Det förekommer mig, som om det vore ganska sannolikt, att, på sätt Herr Finansministern anmärkte, förbrukningen af bränvin kommer att, såsom vi alla hoppas och önska, aftaga. Men vi må icke heller förbise, att, om också den

Oljor.
(Forts.) förhöjning i beskattningen med omkring 5 procent, som vid denna riksdag är vidtagen, kommer att minska förbrukningen af brännvin, så kommer äfven å andra sidan denna förhöjda beskattning att i någon mån utjenna differensen. Det är äfven en annan faktor i afseende på den finansiella ställningen, som icke alldeles bör lemnas å sido, nemligen att, sedan Kongl. Maj:t aflät sin proposition angående statsverkets tillstånd och behof, vi hafva fått en ny tillgång i en mycket större bankovinst, än som var påräknad.

Då jag vågar hysa den föreställningen, att tullbevillningen, som under ett så alldeles icke öfverdrifvet gynnsamt år som det sista, likasom efter de närmast föregående, lemnat en behållen inkomst vida utöfver den af Kongl. Maj:t beräknade, äfven hädanefter skall visa ett lika gynnsamt resultat, så synes det mig icke kunna vara med någon fara förenadt att, om det skulle erfordras, fortfarande räkna på samma belopp, som Kongl. Maj:t nu antagit, äfven om någon nedsättning, sådan som t. ex. den ifrågavarande, å artikeln oljor skulle komma att af Riksdagen beslutas. Men i fråga om den finansiella sidan är det både min önskan och — jag höll på att säga — skyldighet att subordinera mina åsikter under regeringens. I fråga åter om de statsekonomiska och tullfiskaliska skäl, som tala för en olika tullsats på oljor, är jag väl å ena sidan villig att medgifva, att det icke är någon lätt sak att i särskilda fall, då olika slag af oljor inkomma blandade med hvarandra, afgöra om och i hvad mån en sådan blandning egt rum. Men just med afseende på denna svårighet att särskilja olika slag af oljor har tullkomitén, såsom herrarne behagade observera, sammanfört till en tullsats alla andra oljor än lin-, rof- och rapsolja. Om denna åtgärd blefve af lagstiftningen godkänd, så vågar jag uttala den förmodan, hvilken icke heller saknar erfarenhet för sig, att tvistefrågorna angående tullbehandlingen rörande denna artikel skola blifva ganska få och i allmänhet kunna lösas sig med vida mindre svårigheter än dem vi fått vidkännas under föregående tider med andra, snart, såsom jag hoppas, alldeles förändrade förhållanden.

I fråga åter om åtgärden dels att förhöja tullsatsen på bomolja från 2 till 5 öre per kilo, hvilket blefve en följd af Kongl. Maj:ts förslag, och dels att bibehålla tullsatsen 5 öre per kilo å lysolja eller fotogén, så ber jag att få fästa uppmärksamheten på att den förra af dessa, bomoljan, har, såsom redan anmärkts, alltsedan år 1865 varit belagd med en tullsats af 1 öre per skålpund, hvilken tullsats vid öfvergången till metersystemet reducerades till 2 öre per kilo, men att under denna tid flere gånger varit från industriens målsmän ifrågasatt och med stor ifver önskats, att äfven denna lilla tull måtte blifva afskaffad. Bomoljan spelar, såsom herrarne känna, en ofantligt vigtig roll inom hela vårt industriella lif, för såvidt som detta måste anlita maskiner för sitt behof. Våra symaskiner, jernvägar, vår åkerbruksredskap — ja, det finnes snart sagdt intet område inom det industriella lifvet, som icke är i behof af bomoljan! Jag vet icke, i hvad mån densamma behöfves i och för klädesfabrikationen vid behandlingen af ullen; men jag vet, att från yllefabrikernas sida ofta blifvit uttalad en önskan om att få bomoljan all-

Oljor.
(Forts.)

deles tullfri. Nu skulle man i stället gå en motsatt väg och belägga den med mera än dubbel afgift. Jag är, oaktadt mången icke tror det, en mycket varm vän af all svensk industri; och jag är ytterst angelägen att hvarje hinder för dess utveckling måtte kunna såvidt möjligt undanrödjas, och önskar följaktligen att ett material, som behöfves för denna industri i så stor omfattning som bomoljan, må kunna vara så litet beskattadt som möjligt.

Den andra artikel, som här är i fråga, eller lysoljor, spelar en betydande roll icke blott i den enskilda hushållningen utan äfven inom den mindre industriens verksamhet. Våra arbetare, sömmerskor, alla de, som under de mörka vinteraftnarne skola genom sitt arbete förvärfa sitt bröd; behöfva ett billigt och starkt lysämne. Intet är i det fallet jemförligt med fotogén. Att lindra tullbevillningen å denna vara, hvilken, om den ock må anses billig i och för sig, likväl genom åsättandet af en tullsats alltid blifver dyrare än eljest, skulle icke kunna betraktas annorlunda än såsom en gärd af rättvisa och billighet gent emot den s. k. lilla industriens behof.

Dessa äro de skäl, som varit för mig bestämmande och på grund af hvilka jag inom komitén och Utskottet förordadt det förslag vi hafva under pröfning. Finner Kammaren dessa skäl böra underordnas den rent finansiella synpunkt, som från regeringens sida blifvit uppställd, så måste jag naturligtvis böja mig därför. Jag kan dock icke annat än fortfarande hemställa om bifall till Utskottets förslag.

Herr Forssell, Hans: Då jag tagit mig friheten att ansluta mig till raden af de talare, som yrkat bifall till Kongl. Maj:ts proposition och afslag å Utskottets förslag, gör jag det, lika som de, i väsentlig mån på grund af den framställning, som nyligen gjorts från statsrådsbänken. Hvad Herr Chefen för Finansdepartementet upplyst och framhållit, synes mig icke hafva blifvit till sin vigt i någon mån förminskadt af det anförande vi nyligen hört. Den siste årade talaren har icke synts mig kunna gendriiva de skäl, som Herr Chefen för Finansdepartementet framlagt, och jag fäster särskildt uppmärksamheten derpå, att den af honom framhållna fem procentförhöjning i bränvinsskatten, som skulle vinnas genom öfvergången till metersystemet, efter all sannolikhet redan ingått i chefens för Finansdepartementet beräkningar. Men huru det än må förhålla sig med dessa kalkyler angående staten för år 1883, tillåter jag mig dock till ledamöterna i denna Kammare hemställa: hafva vi icke under de senaste åren i öfverflöd förnummit, att den svenska statens tillstånd för närvarande är långt ifrån lysande? Vi hafva gång på gång varit tvungna att hålla inne med utgifter af trängande natur, derföre att statsverket icke haft tillräckliga tillgångar.

Departementschefernas yttranden till statsrådsprotokollet i år likasom under de tre sistförflutna åren hafva visat, att regeringen icke kunnat tänka på att tillgodose sådana behof, hvilkas vigt och betydelse den måste erkänna, endast derföre att statsverkets tillstånd icke medgifvit deras fyllande. Det är för öfrigt alldeles oförnekligt, att svenska statsverket ännu befinner sig i abnormt tillstånd. Man arbetar sedan några år och får kanske arbeta ännu några år för att

Oljor. återställa den jemvigt, som förlorades, då det blef nödvändigt att upptaga ett särskildt lån för att fylla Statskontorets brist. Dessutom är det ju möjligt, att ännu större ansträngningar inom kort krävas för att verkställa en stor arméorganisation. Inför en sådan situation frågar jag Eder, mine Herrar, om det är klokt och rätt att minska svenska statens säkert beräkneliga tillgångar? Jag föreställer mig att Första Kammaren icke borde gifva föredömet af en sådan ensidig skattereglering, då man med lätt mod kastar bort en inkomst utan att först tänka sig, huru den skall kunna ersättas genom inkomst på annat håll. Denna är bestämdt i finansiellt hänseende den fördömligaste principen af alla. Här är icke föreslagen eller med någon utsigt om framgång ifrågasatt någon förhöjning i tullinkomsten, motsvarande den nedsättning som nu skulle ifrågakomma.

Om, oaktadt dessa betänkligheter, en nedsättning af tullsatsen å mineralolja skulle kunna godkännas, måste naturligtvis de starkaste och mest bevekande skäl för en sådan åtgärd kunna anföras. Den siste högt ärade talaren har försökt framställa sådana. Jag beklagar, att jag icke kunnat öfvertygas af honom. Det är mycket sant, att lysoljan utgör en väl behöflig förnödenhetsvara, men den uppgift, som Herr Chefen för Finansdepartementet nyss lemnade, nemligen att skatten på *lysolja*, beräknad per individ, utgör endast 15 öre, under det att skatten på *kaffe* utgör 70 å 80 öre och på *socker* omkring 2 kronor 25 öre, visar tydligt nog — i synnerhet när man tager i betraktande att denna skatt på lysolja uppgår till 30 procent af varuvärdet — att konsumtionen af denna vara icke så trängt ned till samhällets alla klasser som man velat låta påskina. Deraf drager jag den slutsats, att det är icke så mycket de fattige som de välburgne, hvilka träffas af denna skatt.

Jag tillåter mig slutligen att anföra ännu ett mindre skäl för afslag, hemtadt från det egendomliga sammanträffande, hvartill vi här varit vittne, nemligen att Herr vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet tillsammans med Utskottets majoritet har tillstyrkt Riksdagen att fatta detta beslut, och att han därför fått det varmaste understöd af en ärad och i dessa frågor ofta uppträdande talare på elfsborgsbänken, hvars tulltaxesystem vi alla känna. Äfven han är dock en varm vän af tulltaxans begagnande för att skaffa staten inkomster. Derom talade han mycket i går och talar derom alltid. Då han nu instämt i yrkandet på nedsättning af oljetullen, så betyder det något, som är från hans och hans vänners ståndpunkt fullkomligt riktigt. Det betyder, att de finanstullar, hvilka gifva statsverket en betydande inkomst, men hvilka äro lagda på artiklar, som här i landet icke tillverkas, efter hans och hans vänners önskan, böra, så vidt möjligt är, inskränkas. Om svenska statsverket derigenom beröfvas millioner efter millioner, om dessa skattekällor, socker, kaffe, petroleum och annat, tilltäppas, då blir det för svenska statsverket allt mer och mer nödvändigt att öppna andra skattekällor genom tull, t. ex. sådana, hvilka gifva ett inkomstflöde åt tvenne håll, ett stort flöde, som strömmar till svenska jordbrukaren och andra näringsidkare och en liten rännil som sipprar ned till statskassan. Sådana tullsater, hvarigenom statsverket blefve tvunget att taga till godo

en liten inkomst som ett bihang till skyddet åt jordbruket och fabrikerne, skulle efter deras uppfattning vara de mest berättigade. Denna tanke har redan många gånger af dem uttalats; och jag finner densamma vara från deras ståndpunkt alldeles naturlig; och det är icke min mening att klandra denna plan. Men jag kan icke vara med om att räckta banden till sådana försök, och så mycket hellre tillåter jag mig därför att yrka afslag å Bevillnings-Utskottets förslag och bifall till Kongl. Majts proposition.

Oljor.
(Forts.)

Friherre af Ugglas: Jag skall icke många minuter upptaga Kammarens tid. Men då jag icke i Utskottet deltagit i detta beslut, anser jag det vara min skyldighet att tillkännagifva, att jag icke af hvad som här i dag förekommit har funnit mig öfvertygad om originiteten af den önskan eller åsigt, som Utskottet hyst eller att nedsätta tullen på ifrågavarande artikel. Jag tror nemligen, att en så beskaffad nedsättning kunde vara både nyttig och önskvärd, och jag har icke heller funnit mig öfvertygad om de tekniska svårigheter, som blifvit framhållna i afseende på förtullningen af denna vara. Men deremot får jag säga, att, då Herr Chefen för Finansdepartementet ur finansiell synpunkt framställt två goda skäl för att denna punkt i Utskottets förslag icke måtte bifallas, jag icke vill tillstyrka en åtgärd, som kunde medföra den af Herr Statsrådet befarade olägenheten. Jag gör icke något yrkande.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag kan icke komma till den slutsats, hvartill den siste talaren kommit. Jag har inga betänkligheter att vidhålla hvad jag i Utskottet yrkade. Jag har icke kunnat läsa tullkomiténs förslag utan att se, att, enligt min åsigt, alldeles för litet varit gjordt för industrien för att lätta dess bördor. Särskildt med afseende på oljor är tullen å bomolja ökad från 2 till 5 öre, således med 150 procent. Då det här är fråga om just sådana ämnen, hvilka, såsom isynnerhet lysolja och smörolja, så väl behöfvas vid industrien, äfven den mindre och den som af fattigare bedrifves, och som i allmänhet vid användande af maskiner är oundgänglig, så synes det mig vara orimligt att tungt beskatta dem. Fastmer är jag af den åsigten, att oljorna liksom råämnena i allmänhet icke borde åsättas någon tull. Här har man framför allt fäst afseende vid det finansiella skälet, men jag anser farhågorna i detta afseende vara öfverdrifna, då finansministern medgifvit att det på vissa titlar i budgeten finnes öfverskott af icke mindre än 3 millioner kronor mot hvad i Kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof vore beräknadt. Deremot anförda eventualiteter af brister i inkomster under andra titlar böra ej kunna uppgå till liknande belopp. Jag tror att vi ännu mer eller mindre lefva under intrycket af de dåliga tiderna 1878 och 1879. Men den, som någorlunda känner de svenska statsregleringarne och med hvarandra jemför dem för en längre följd af år, torde märka, att sådana dåliga tider ingalunda äro att betrakta såsom regel, utan äro undantag, hvilka återkomma hvart tionde eller elfte år. Åren 1857 och 1858 var en sådan period, på samma sätt åren 1866 och 1867 samt 1878 och 1879. Men dess emellan är icke

Oljor.
(Forts.)

fråga om att icke industrien tilltager och statsverkets inkomster ökas. För närvarande är det en period af ganska lugna och goda tider, och de år af densamma, som förflutit efter 1879, hafva icke jäfvat nämnda allmänna regel. Det är min öfvertygelse, att det icke finnes någon anledning till fruktan i det angifna hänseendet. Men jag vill fästa uppmärksamheten på en sak, som icke blifvit omtalad med afseende på statsverkets tillgångar, men som är ganska väsentlig, och det är den stora tullförhöjning, som genom förändring i den hittills brukliga tara-beräkningen har skett på icke mindre än 56 artiklar. Enligt hvad Kongl. Maj:t har föreslagit och Utskottet tillstyrkt, hvori ingen har ifrågasatt någon ändring, skall taran på dessa artiklar till en del försvinna, så att t. ex. askar och omslag komma att bära samma tull som sjelfva varan. Ser jag efter hvad detta betyder, så finner jag, att det afdrag, som hittills blifvit medgifvet för askar af bleck, är 10 procent af tullen; äro askarne af bly eller jern, beräknas taran till 20 procent; äro varorna förvarade i buteljer eller flaskor af glas eller i lerkärl, så är taran 40 procent. Om jag går till de särskilda artiklarne, så finner jag t. ex. för chokolad-lådor 12 procent, askar och lådor 15 procent, för konfityrer i lådor eller askar 10 till 20 procent, i lerburkar 50 procent, för oliver i fat 33 $\frac{1}{3}$ procent, i flaskor 50 procent. Allt detta är afdragsprocenten af tullbeloppet sådan den hittills varit medgifven, och afskaffandet i större eller mindre mån af detta medgifvande måste i samma mån öka tullinkomsterna. Sammanräknar jag de 56 artiklarnes tullinkomster, så gå de till mer än 5 millioner.

För min del kan jag icke tro, att vi böra höja skatten på lysämne eller på oljor, som för maskiner och för industrien i allmänhet äro så behöfliga. Hvad beträffar den jemförelse, som gjordes med socker och kaffe, så tror jag, att det är för den fattiga konsumenten likgiltigt, på hvilken artikel han spar, blott besparing sker för den som konsumerar så mycket af kaffe eller socker eller oljor, att en tullnedsättning för någon af dessa artiklar kan medföra en besparing af 10 kronor, är det fullkomligt likgiltigt på vilkendera besparingen skett. Men för den, som är så fattig att han till det minsta möjliga måste reducera sin konsumtion af socker och kaffe, under det att lysoljan är för honom oundgänglig, blir det en skilnad, och nog förefaller det mig hårdt, att den fattiga sömmerskan, som uppoffrar allt för sitt arbete, skall betungas med skatt. Jag förordar bifall till Utskottets förslag.

Herr Reutersvärd: Då jag denna gång har den lyckan att få förena mig med Utskottets majoritet, instämmer jag naturligtvis i de siste talarnes yrkande. Men jag medgifver, att man kan blifva villrådig efter den diskussion, som här blifvit förd. Här hafva våra största finansiärer yttrat sig, några för och andra emot förslaget, och gjort sina finansiella beräkningar, men kommit till olika resultat. Jag tror i likhet med den siste ärade talaren, att det fins så många andra håll, der man dels gjort och dels kunnat göra förhöjningar i tullen för att ersätta den nu föreslagna tullnedsättningen, och hade minoritetens åsikter inom Utskottet i allmänhet gjort sig gällande,

hade man kunnat på den vägen bereda statsverket ganska afsevärda inkomster. Då jag emellertid icke har blifvit öfvertygad om, att det är någon synnerlig fara för statskassan, och jag nyss hörde af en talare, att staten icke har behof af ökade inkomster, ehuru det icke var för honom som utskotts-ledamot obekant, att Utkottet tillstyrkt nu ifrågavarande tullnedsättning, så vågar jag sätta tro till hans uppgifter och anhåller derföre om bifall till Utskottets förslag.

Oljor.
(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till Utskottets föreliggande hemställan och sedan derpå, att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan i hvad den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla samma nådiga framställning oförändrad; och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig finna den senare propositionen besvarad med öfvervägande ja.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 31:sta punkten i Bevilhings-Utskottets Betänkande N:o 10, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten i hvad den skiljer sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, och bifalles samma nådiga framställning oförändrad.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—28;
Nej—61.

Den fortsatta föredragningen af förevarande betänkande uppsköts till aftonsammanträdet.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Mannerskantz* under tre veckor från morgondagen.

Tillkännagafs att Notarien i Kammarens kansli Friherre Lagerfelt på hegäran entledigats från notariebefattningen samt att till be-

stridande af nämnda befattning utsetts Kanslisten Berencreutz, äfvensom att såsom Kanslist blifvit antagen vice Häradshöfdingen G. F. Rydberg.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
